

વિષયાનુક્રમણિકા.

પૃષ્ઠ.

૧ મંગલાચરણ.

૧ શ્રી વસુભાગ્યાના.

૧૭ મુલપૂરણ.

૨૪ શ્રીયમનારૂ.

૨૬ શ્રીયમુનજનાં ૪૦ પદ.

૪૨ શ્રીયમનારૂનાં ધોળ.

પૃષ્ઠ.

૪૬ શ્રીસર્વોત્તમ સ્તોત્ર.

૬૮ શ્રીપોદશ અન્યો.

૧૧૧ શ્રીગિર્ધીગીત.

૧૧૨ શ્રીસર્વોત્તમ ધોળ.

૧૧૪ શ્રીનવરત્ન ધોળ.

અમારા તરફથી પ્રકટ થએલાં પુસ્તકો.

૧ વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ કો.	૧-૪-૦
૨ વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૨ કો.	૧-૦-૦
૩ નિત્યનિયમના પાઠ તથા ધોળ (આવૃત્તિ ૫ મી)	૦-૪-૦
૪ શ્રીગોકૃષ્ણનાથજીનાં ૨૪ વચનામૃત (આવૃત્તિ ૩ જી)	૦-૦-૦
૫ અક્ષતંત્રમંથ કાવ્ય (આવૃત્તિ ૨ જી)	૦-૧-૦
૬ શ્રી ગોકુલેશજીનાં ધોળ તથા પદ સંગ્રહ	૧-૦-૦
૭ શ્રીકૃષ્ણગેતાત્ર રત્નાકર [મુળશ્લોક સાથે ગુજરાતી ભાષાન્તર]	૦-૧૨-૦
૮ ૧૪ રોગવૃત્તી વાતાં.	૨ ૮-૦

[ગુજરાતી ભાષામાં મોટા અક્ષરથી.]

૧૦ શ્રી સર્વોત્તમ રત્નેત્ર ... .. મેટ.	
૧૧ શ્રી પુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર નામ સ્તોત્ર (મુળ શ્લોક સાથે ગુજરાતી ભાષામાં ભાષાન્તર)	૧-૪-૦
૧૨ શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા. (તત્ત્વવિધિકા, અમૃત તારકાંગીના આશય સાથે.)	૧-૮-૦
૧૩ શ્રી યમુના સ્તોત્ર રત્નાકર.	૦-૮-૦
૧૪ શ્રી સ્વરૂપ દર્શન ૧૦૪ ફેટાવાળું.	૩-૦-૦
૧૫ શ્રી ગોવર્ધનનાથજીનું પ્રાગટ્ય	૦-૫-૦
૧૬ શ્રી પોદશઅન્યો સરત્ર ગુજરાતી ટીકા.	૧-૪-૦
૧૭ કીર્તનસંગ્રહ ભાગ ૧ કો (વર્ષાત્સવક કીર્તન. (ધણા મોટા અક્ષરથી)	૧૦-૦-૦
૧૮ શ્રીગુસાંઈજી કૃત વિગ્રમિ.	૦-૫-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કોપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૩૪૦ વર્ગિક

પુસ્તકાનું નામ નિત્યનિમનવાપુષ્યપાઠ

વિગમ ૧/૨૨૬૩ : ૪૪૪૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાખ.

॥ શ્રીકૃષ્ણાયનમઃ ॥

મંગલાચરણમ્.

માયાવાદિકરીંદ્ર દર્પ દલને નાસ્યે દુરાજોદ્ધત ।

શ્રીમદ્ભાગવતાચ્ચ દુર્લભ મુખા વર્ષેણ વેદોક્તિભિઃ ॥

રાધા વલ્લભ સેવયા તદુચિત પ્રેમ્ણોપદેશૈરપિ ।

શ્રીમદ્વલ્લભ નામધેસદૃશો ભાવીન ભૂતો સ્ત્યપિ ॥

॥ અથ શ્રીવલ્લભાચ્ચાન પ્રારંભઃ ॥

(પરમભક્ત ગોપાલદાસજી કૃત નવાખ્યાન.)

આખ્યાન ૧ હું—રાગ કેદારી.

વંદુ શ્રીવિકૃલવર સુંદર, નવધનશ્યામ તમાલ;

જગતિતલ ઉદ્ધાર કરેવા, પ્રગટ્યા પરમ દયાલ. ૧

શ્રીપુરુષોત્તમ સ્વતંત્ર કીડા, લીલા દિજ તનુધારી;

સાત દિવસ ગિરિવર કર ધાર્યો, વાસવ વૃષ્ટિ નિવારી. ૨

તે પ્રગટ્યાનું કારણ કહીયે, જે સરતા મન આણો.

કરો કૃપા હું કરે વિનતી, પોતાનો કરી જાણો. ૩

બ્યાપક રૂપ અદ્વૈત પ્રદા જે, તેજોમય કહેવાય;

આર્થ પથ અધિકારી મુનીજન, તે માંહે લય થાય. ૪

- અક્ષર આદ્ય અખંડ અનુપમ, ઉપમા કહી ન જાય;
અસ્તિ વસ્તુ સહુકો મલી બોલે, નિગમ નેતિ નેતિ ગાય. ૫
- નિર્ગુણનો નિર્દેશ અટપટો, રસના શી પેરે કહીયે;
રૂપ વર્ણ વપુ દ્રષ્ટ પહારથ, ત્યાં એકો નવ લહીયે. ૬
- તેહ થકી પુરૂષોત્તમ અળગા, લીલા અચળ વિહાર;
બ્રહ્મજ્ઞાની ને મુક્તિ મારગી, સ્વપ્ને નહિં વ્યવહાર.
- જ્યાં શ્રીવૃન્દાવન આદ્ય અચળ શશિ, શરદ રેન બહુ વેશ;
વનદેવી પદ કુમકુમ મુખ સુખ, પરસે રંગ વિશેષ. ૮
- જ્યાં સરિતા આમીકર મણિ ગણ, ઉભય બદ્ધ સોપાન;
કમલ કુમુદ નાના અલિ સુંદર, મધુર કરે ત્યાં ગાન. ૯
- કનકલતા માલતી માલિકા, વિવિધ કુસુમ મકરંદ;
શીતલ પવન ઝંકોરે લહેરે, પરસે અતિ આનંદ. ૧૦
- પદ્મરાગ મરકતમણિ સ્ફટિક, શ્રીગોવર્દન સોહે;
બ્રહ્મ રૂપ ત્યાં કોણુ બાપડા, શ્રીહરીનું મન મોહે. ૧૧
- નાના પક્ષીની શબ્દ માધુરી, શોભા તણો નહીં પાર;
વિવિધ પ્રકારે જુજવા કહેતાં, ગ્રન્થ થાય વિસ્તાર. ૧૨
- શ્યામા શતહલ નયન સુંદરી, યુથ તણો નહીં પાર;
અનેક રાસમંડલ રચના રચિ, ખેલે શ્રી નંદકુમાર. ૧૩
- એણી પેરે નિત્ય નવલી લીલા, ઘોષ વાદ્યજંકાર;
અંગ સ્વેદ મકરંદે મોહ્યા, મધુપકરે શુંબર. ૧૪
- એ પ્રભુને મન ઈચ્છા ઉપની, યશ થાવા વિસ્તાર;
અધિકારી પાખે એ વાણી, નહિં કોને ઉચ્ચાર; ૧૫

- શુભંગેથી સૃષ્ટિ નીપની, અતિ સુંદર બ્રહ્માંડ;
 ચૌદલોક નાના વૈચિત્ર્યે, ભૂમંડલ નવખંડ.
 પરપોતાની વ્યક્તિ કરેવા સૃષ્ટિ તે દ્વિધા પ્રકાર;
 દેવી આસુરી બે ઊપભાવી, પ્રભુ મન કરી વિચાર. ૧૭
 ભક્તિ સુંદરી ને માયા દાસી, બે ભૂરત પ્રગટાવી;
 તેમાં પહેલી નખશિખ સુભગા, શ્રીહરિને મનભાવી. ૧૮
 કૃપા કટાક્ષે હુવા અક્ષરમાં, ઉપન્યા સત્ત્વ અનંત;
 ભક્તિ લીન હુવા સૌભાગી તે વૈષ્ણવ ગુણુવંત. ૧૯
 બીજી કટાક્ષે જે જન ઉપન્યા, માયામાં થયા લીન;
 કર્મજડ આસુર અન્ય ઉપાસક, ભજન ધર્મથી હીન. ૨૦
 એણી પ્રકારે સૃષ્ટિ દ્વિધાગુણ, મિશ્રિત ચાલી જાય;
 ભક્તિમારગી જીવ સ્વતંત્ર, કેવળ ભક્ત ન થાય. ૨૧
 શ્રી પુરૂષોત્તમે વળી વિચાર્યું હવે પ્રકાર શો કરિયે;
 મારી સેવા અને કથારસ, નિરૂપવા તત્ત્વ ધરીયે. ૨૨
 ભક્ત જીવનાં ભાગ્ય વિસ્તર્યાં, ઇચ્છા કરી હરિ સાર;
 તેણે હેતે આપો પેં પ્રગટયા, શ્રીવલ્લભરાજ કુમાર ૨૩
 ચૂર્ણ બ્રહ્મ શ્રીલક્ષ્મણ સુત, પુરૂષોત્તમ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
 શ્રી ગોકુળમાં પ્રકટ પધાર્યા, સ્વજન કીધા સનાથ, ૨૪

આખ્યાન ૨ જી—રાગ ગમકલી.

શ્રી લક્ષ્મણ સુત શ્રી વલ્લભરાયજી;

સ્મરણ કરતાં હૃદય જાયજી;

- કલિજન તરવા નહિં અવર ઉપાયજી;
 યજ્ઞ પુરૂષ હરિના શ્રુતિ ગુણ ગાયજી. ૨
- ગાય શ્રુતિ ગુણરૂપ અહર્નિશ ધરી ધ્યાન વિચાર;
 આનંદરૂપ અનુપમ સુંદર, પામે નહીં કોઈ પાર. ૧
- પ્રાણપતિ પ્રાકટ્ય કારણ, કાંઈક કહું મતિમંદ;
 હર સુર વિદ્યાતા નવલહે, સાક્ષાત પ્રહ્માનંદ, ૨
- શ્રી વૃન્દાવનચંદ મુખરૂચિ, અગ્નિ તે અવતાર;
 દ્વિજ તિલક ત્રિભુવન નામ નિરૂપમ, રૂપ અંગીકાર. ૩
- દેવલોક દુડુંભી વાગીયાં આનંદ કરેરે નિઃશંક,
 અસુર તિમિર ઉચ્છેદવા, જૂવી વલ્લભદેવ મયંક. ૪
- પૂરણ પુરૂષ પ્રમાણ પંથા, વ્યાખ્યાતા વેદાન્ત;
 અન્ય સર્વે રસરૂપ કીધા, પોતાને સિદ્ધાન્ત. ૫
- રસિક રસના રસિક વાણી, જાણી નર (સર્વ) નવખંડ,
 ઉર્ધ્વ પંથે સ્વયં પ્રસર્યો, વાધીયો પ્રહ્માંડ. ૬
- એક પ્રહ્માંડે જેનો યજ્ઞ ન માયો, તેના હવા કોટી અનંત;
 તોય ત્યાં થકી વાધીયો, જઈ વર્યો મુખ ધીમંત, ૭
- અતુલ અમલ ઉદ્યાત ઉદ્યો, ભુતલ દ્વિજ માર્તંડ;
 ભક્તિ મારગ કેસરિ ગજ, માયિક મત શતખંડ. ૮
- દ્વિગ્વિજય દશ દિશાએ કીધો, પરિક્રમાને વ્યાજ;
 તિર્થ સકલ સનાથ કીધાં ચરણ રેણું સમાજ. ૯
- પત્રાવલંબે પંડીત જીત્યા, માયિક મત માતંગ;
 શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ પ્રહ્મ સ્થાપ્યા, જેનાં રૂપ કોટી અનંગ. ૧૦

- સ્વમારગ સ્થિર સ્થાપવા, આપવા ભજનનાનંદ;
નામ આખ્યાં જીવને, શુભ મિષ્ટ મુખ મકરંદ. ૧૧
- અનેક જીવને કૃપા કરવા, દેશાંતર પવેરશ; (પ્રવેશ)
કેમલ પદ જ્યાં કમલ વિલસે, ધન્ય કહું તે દેશ. ૧૨
- અંગ ભંગ કલિંગ કૈકટ, માગધ માડૂ સૂર સિંધ,
તે તમાસના અઘડયાં, પ્રતાપ પદરજ ગંધ. ૧૩
- ઠનક સ્નાન શત મણુ સૂવર્ણે, કરાવ્યું મહીપાળ;
તે મૂડી વેગે ચાલીયા, રાય દ્રષ્ટિ ન પાછી વાળ. ૧૪
- દક્ષિણ પ્રભુજી પાઉંધારિયા, પાંડુરંગ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
નેત્ર મલતાં વાત કીધી, વચન દીધું હાથ. ૧૫
- વચન નિશ્ચયે શ્રીનાથે માગ્યું કીધી શ્રી વલ્લભજીશું વાત,
અમનેતો ઈચ્છા એહ છે જે, હું નંદન તમે તાત. ૧૬
- તેપુરૂષોત્તમ પ્રગટશે, શ્રી વિઠ્ઠલરૂપ નિધાન;
નેત્ર કમલે નાના ભાવે, દેશે ભક્તને સનમાન. ૧૭
- ત્યાંથી શ્રી વૃન્દાવન પાઉંધારિયા, જ્યાં મધુપ કરે ઝંકાર;
કુસુમ દ્રુમ નવ મલ્લિકા, મકરંદનો નહિ પાર. ૧૮
- તરૂ તમાલ અતિ શોભતાં, હેમ જીથીકા સંઘોડ;
લલના તે સુભગા લટકતાં. હીડે તે મોડા મોડ. ૧૯
- તાન ધુનિ મુનિ મયુર રૂપે, સાંભળે ધરીધ્યાન;
નિત્ય લીલા ગાનશ્રવણે, કરે તે મધુપાન. ૨૦
- કુંજ સદન સોહામણું, શોભાતણું નહિ પાર;
વિવિધ રાસ લીલાકરે વ્રજમાં, ખીલે શ્રી નંદકુમાર. ૨૧

રંગે તે રમતા દીઠડા, બલદેવ શ્રીગોવીંદ; ૨૨
 તે પુત્રભાવે પ્રગટશે, મન ઉપન્યો આનંદ.
 બલદેવ શ્રી ગોપીનાથ કહીએ, શ્રી વિઠ્ઠલ નંદનંદ; ૨૩
 તે વેદ પંથ વિસ્તારશે, જન આપશે આનંદ.
 ત્યાંથી કેશીઘાટ પાઉંધારીયા, કહી કથા તત્ત્વ સમાધી; ૨૪
 રસપુંજ પુરૂષોત્તમ પ્રમાણ્યા સરસ્વતી તણ આધિ.
 ગિરિરાજને આશ્વાસ દીધો, ધરી કોમલ ચર્ણુ; ૨૫
 હરખે તે સામા આવીયા, શ્રી ગોવર્ધન ઉદ્ધરણુ.
 હળીમળીને આલીયા, ચરણાટ જ્યાં નિજ ધામ; ૨૬
 નવરંગ નાગર પ્રગટિયા, મન પુરવા બહુ કામ.
 તત્ત્વ સંખ્યાયે કહ્યાં, પદ સાર માંહે સાર; ૨૭
 હવે કાંઈ એક સ્તુતી કરે શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર.

આખ્યાન ૩ જુ—રાગ ધનાશ્રી.

આ પોષ મધ્યાન્હે નોમે શ્રી નાથજી, શ્રી અક્ષાજી ઉર ઉપન્યો આનંદ
 આ ચંદ શ્રી વૃન્દાવન તણે પ્રગટીયો એ.
 આ સૌભાગ્ય સુંદરી મલી ધવલ ગાયે, સુહાએ રૂડાકંઠના નાદ,
 આલ્હાદ ઉપન્યો તે અંગોઅંગ ઘણોએ. ૨
 આ સુતિકા સદન સોહામણુ, શોભા રૂડી લેહેરડે જાય;
 આ 'વાજ' વાગે તેણે સમેતણાં એ. ૩
 આ સર્વસ્વ દાન તેણે સમે, કરેરે શ્રી વલ્લભજી ઉદાર;
 સુકુમારસુત ઉદયો શ્રવણે સુણી એ. ૪

- આ પાતાળે શેષ નાગ રીઝીયા, ઉપર ઇંદ્રાદિક દેવ;
 ૧ તતખેવ સુણી નિશાન વજડાવીયાં એ. ૫
- આ બ્રહ્મા મહાદેવ મુનિ હરખીયા, વરખીયા કુસુમ સમૂહ;
 આ મોહ ટાળ્યો જગતના જીવનો એ.
- આ સિદ્ધ ગંધર્વ ૨ ગુણી અપસરા ઉલટીયા તૃત્ય ને નાદ;
 આલ્હાહ ભર્યાં શ્રી વલ્લભજીએ માનીયાં એ. ૭
- આ નિગમ સામ શાખા મહાશુ, કરેરે ભલ્લા નિર્દોષ;
 આ ઘોષપતિ ભગવદી ભેટતાં એ. ૮
- આ વેદ વિહિત કૃત્ય સર્વ કીધાં દીધાં બહુ પેરે ગૌહાન;
 આ માન સું સ્વજન સંતોષીયા એ. ૯
- આ કનક કચોળાં કુમકુમ ભર્યાં, અક્ષત દૂર્વા ભર્યારે સુથાળ;
 આ માળ પારિજાતની મહામહે એ. ૧૦
- આ તોરણ પર્ણ સહકારનાં, ધરણી ચંદન તણાં નીર;
 આ વીર શ્રી ગોપીનાથ શ્રી વિકૃલ પ્રગટીયા એ. ૧૧
- આ દધિ દુધ ઘૃત મધુ માડવે; શેરડીયે વહેરે સુગંધ;
 આ સુગંધે મોહ્યા અલિકુત્ર આવીયાએ. ૧૨
- આ સુત માગધ સાધુ સર્વે મળ્યા, મળીઆ છ માંહોમાંહે;
 ઉત્સાહ ભર્યાં કે કેને જાણે નહિ એ. ૧૩
- આ શુકદેવ સખળ આનંદિયા, વંદિયા, શ્રીવલ્લભજીના ચરણ;
 ગિરિધરણ શ્રી ભાગવત માંહે નીરખશે એ ૧૪

- આ સકલ કલા કલીકાળમાં, કલ્પક્રમ પ્રગટિયો આજ;
આ કાજ મન વાંછિત પુરવા એ. ૧૫
- આ તૈલંગ તિલક ત્રિભુવન ધણી, મણી મરકત ઘનવાન;
સમાન રૂપ નિરખતાં કેા નહિ એ. ૧૬
- આ ગણક ગર્ગાદિક આવિયા, ભાવિયા દીયેરે આશિષ;
આ જગદીશ શ્રીવલ્લભ ઘેરે પ્રકટિયા એ. ૧૭
- આ ધવલ ધન્યાશ્રી ગાન જે કરે, ઉચ્ચરે શ્રીવિઠ્ઠલજી અવતાર;
સારસ્વત લીલા તે જન લહે એ. ૧૮
- આ દાસનો દાસ જાય વારણે. ખારણે રહ્યો રે ઉત્સવ જીએ;
૧કો એક ભગવદી તે સમે એ. ૧૯

આખ્યાન ૪ થું—રાગ ભુપકલ્યાણ.

- તે પદ વંદુ શ્રી વલ્લભનંદજી, ત્રિભુવન મંગલ પરમાનંદજી;
સકળ જીવનો ટાળ્યો દ્રંદજી, જગમાં વ્યાખ્યો મુખ મકરંદજી.
દાળ—સુખદ વંદુ શ્રીવલ્લભસુતના. પદાંજુજ સુકુમાર;
નિગમ રહસ્ય વિચાર કીધો, સકળ જન નિસ્તાર— તે પદ. ૧
- પ્રહ્લકુલ હરિ અવતર્યા તે, ટાળવા ભૂમિ ભાર;
શ્રીનાથ શ્રીવિઠ્ઠલ નામ નિરૂપમ, વૃન્દાવન શૃંગાર— તે પદ. ૨
- એક રસના કેમ કહું ગુણ, પ્રકટ વિવિધ વિહાર,
નિત્ય લીલા નિત્ય નૌતમ, શ્રુતિ ન પામે પાર— તે પદ. ૩
- સકલ શાસ્ત્ર પ્રમાણુ ખોલે, સાર માંહે સાર;
તત્ત્વ માંહે તત્ત્વ ત્રિભુવન. ભક્તનો આધાર— તે પદ. ૪

૧ કો એક ભાગ્યવાન તે સમે અથવા કો નહિ ભાગ્યવાન તે સમે.

સર્વ અંગોઅંગ રસ ભર્યા, રસ ભર્યા લોચન ચાર;
 ચલણ વલણે બોધવ્યા, હૃદે ભાવ અનેક પ્રકાર— તે પદ. ૫
 સુખ સુગંધે મોહ્યા અલિ સકળ તે, આવી કરે અંકાર
 સરસ વચન ઉચ્ચાર માત્રે, સંશયનો પરિહાર— તે પદ. ૬
 નામ વ્યાજે પ્રગટ કીધો, મુક્તિ શત્રુકાર;
 ભુજદંડ પરસે ભય હર્યો, એવા નાથ અમિત ઉદાર—તે પદ. ૭
 સ્વ સ્વરૂપ અર્થે પ્રોજ્યા, કૃત હુતા જે સંસાર;
 રાજ કાળે જોડીયાં જન, ઉચ્ચાવચ નર નાર— તે પદ. ૮
 આગળ અંશે પ્રકટિયા જે, અન્ય કહ્યા બહુવાર;
 શ્રી યશોદા ઉત્સગ લાલિત, પુરણ અતિ સુકુમાર— તે પદ. ૯
 અનેક ધર્મ કહ્યા પ્રભુજીએ, નિગમને અનુસાર;
 ગિરિરાજધરણનો તાપ ટાળ્યો, શ્રીલક્ષ્મણ સુત નિરધાર—તે પદ. ૧૦
 પોતે તે પ્રાગટ્ય પોતાતણો, યશ તણો કયોરે ઉચ્ચાર;
 પોતે અંગોઅંગ સુખદ શોભા, સદન અંગીકાર— તે પદ. ૧૧
 સ્કંધ સંખ્યાએ કહ્યાં પદ, શ્રી ભાગવત રસરાજ;
 ભક્તજન પદરજ પ્રતાપે, સકલ સરીયાં કાજ— તે પદ. ૧૨

આખ્યાન ૫ મું—રાગ સામેરી.

(અનીહારે) શ્રી વિકૃત સુખકારી, નામે નિષ્પાપ થાય નરનારી;
 દુર્ગતિ સકલ નિવારી, પ્રગટયા શ્રી વ્રજપતિ રાસ વિહારી. ૧
 માયિક મત જેણે ખંડ્યો, ભક્તિ મારગ જેણે બહુ પેર મંડ્યો.
 ઉત્પથ જન સર્વે દંડ્યો મુરખ હેત કુશળ વિતંડ્યો. ૨

વહન સુધાકર જોતે, વચન રસિક રસ રાસ ઉઘે તે;
 નવ જળ ઘનવપુ પોતે, સરસ સુધારસ કીધા પ્રભુ હોતે. ૩
 ભક્તિપક્ષ દઢ કીધો, વચન સુધારસ જન શ્રુતિ પીધો;
 અર્થ સકલ તેનો સીધો, તે લીલા માંહે તાણીને લીધો. ૪

હાળ—જે લીલામાં અંગીકાર કરીયોરે, તેનો સકલ તાપ નિસ્તરીયોરે,
 જેને શ્રીવિઠ્ઠલનાથ વિચારેરે, તેને પ્રગટ પદારથ ચારે. ૫
 ઉપરાંત ભજનકૃણ આપેરે, મજમંડળ સ્થિર કરી સ્થાપેરે,
 તેને દેવમુનિ સર્વે ગાયેરે, તેનો સર્વ ઉપરાંત સુહાયેરે; ૬
 તેને કાળ કર્મ નવ બાંધેરે, યમ તે શિર ધનુષ્ય ન સાંધેરે;
 એવો માર્ગ શ્રીવલ્લભ વરનોરે, જ્યાં, નહિ પ્રવેશ વિધિ હરનોરે. ૭
 જ્યાંહાં નિત્ય રાસ બહુ પેરેરે, મધ્ય નાયક નિરતત ઘેરેરે;
 જ્યાંહાં રતનજટિત તટ સરિતારે, ત્યાં નવ પક્ષવ ભુમિ હરિતારે. ૮
 જ્યાંહાં યુવતિ યુથ બહુ માંયેરે; શ્રીજી શ્યામલ વર્ણ સુહાયેરે;
 જે જીવ ભતિ હોય કોયરે, તેને તત્ક્ષણ સર્વ સુખ હોયરે. ૧૦
 સેવકજન દાસ તમારોરે, તેનો રૂપ વિયોગ નિવારોરે.

આખ્યાન ૬ કું—રાગ પરજ.

સગુણ સ્નેહી શામળા બહાલા, અહર્નિશ દર્શન આપોજી;
 પરમ સુખ દેવાને કાજે મજમંડલ સ્થિર કરી સ્થાપોજી ૧
 શ્રીવલ્લભ કુંવર કોડામણી, તમારું નામ નિરંતર લીજોજી;
 રૂપ સુધારસ માધુરી તે, લેચન ભરી ભરી પીજોજી. ૨
 તે પદ ક્યારે દેખીશું, જે ગોધન પૂઠે ધાયજી
 મજસુંદરી સુખ પામીને તે, વારંવાર અઘાયજી. ૬

- દીવસે સર્વ સ્થામા મળી, રસરૂપ તવ જશ ગાયેલું;
ગોપ મંડળી મધ્ય દેખીને, વારંવાર સુખ થાયલું. ૪
- વાસર નિર્વાહ એમ કરે, સખી સાયંકાળે પેખેલું;
અલકસુખ ખુરરજ લાગી તે, કમલ ભ્રમર વિશેખેલું; ૫
- ગોપબાલક મંડલી મધ્ય, રંગ અનેક ઉપજાવેલું;
મત્ત ગજગતિ મલપતા તે, શ્રી ગોકુળમાં આવેલું. ૬
- લોચન ભૃંગ પીચે ઘણું તે, પ્રગટ સુખ મકરંદલું;
કમળપત્ર શી આંખડીતે, જોઈ જોઈ ટાળ્યો દંડલું. ૭
- જોતાં તૃપ્તિ ન ઉપજે પ્રભુ, અધર સુધારસ પાયેલું;
ભુજલતા લીડી ભામિનીના, દિવસ તાપ યુજાવેલું. ૮
- પૂરણ સુખ દર્શ ગોષ્ઠમાં પ્રભુ, આઘેરા પાઉંધારેલું;
યશોમતી લે ભામણાં સુતને, નીરાંજન ઉતારેલું. ૯
- વસ્ત્રાંચલ સુખ રજ પોંછીને સકલરૂપ નીહાળેલું
ઉભી થાય રોમાવલી કર, કોમળ અંગ સંભાળેલું. ૧૦
- કરી પેરે પેરે વારણાં સુતને, સદન માંહે પધરાવેલું
સુદંરી ગ્રહ કારજ મિથેવલી, નીરખવાને આવેલું. ૧૧
- ઉષ્ણોદક સાંધો લેળીને, અંગ અંધેળ કરાવેલું.
અંગવસ્ત્ર કરી સ્વચ્છ વપુને, પછે તેલ લગાવેલું. ૧૨
- વિવિધ વસન સુગંધ ને ભુષણ, પુલ અંગોડે ફાવેલું;
ઠણઠણતો બહાલો લાડકડો તે, લોજન શાળાએ આવેલું. ૧૩
- શ્રીરાધા અધર સુધા વિના પિયુને, બીજું તે કાંઈ નવ ભાવેલું;
પ્રાતઃ પધારે ને નિશાયે આવે. પ્રીત નવી ઉપજાવેલું. ૧૪

માતાનું મન રંજવા પ્રભુ, આરોગ્યા બહુ સ્વાદેલું;
 સુગંધ બીડી કર ધરીને, ઉઠયા નૂપુરને નાદેલું. ૧૫
 સકળ વ્રજમાં પોદીયા કરે, વિવિધ રસ સુખ દાનલું;
 એ લીલા મહારે મન વસો જે ભક્ત માગે માનલું. ૧૬
 શ્રી વિઠ્ઠલ દ્વિજરૂપ તમારી, લીલા એણીપરે જાણીલું;
 ઓળખ્યે કેમ ચાલશે જે પ્રીત અમશું બાળીલું. ૧૭

આખ્યાન ૭ મું—રાગ સામેરી.

આપસેવા કરી, શીખવે શ્રીહરિ, ભક્તિ પક્ષ વેભવ સુદૃઢ કીધો;
 આપની લીલા જે વદન પોતે કહી, ઉચ્ચાર આનંદ અધિક કીધો. ૧
 વેદવેદિ મધ્ય નવનોત જે ભજન રસ, મથિત માધુરી જીવે શ્રવણે પીધો
 તકંસમ કર્મપથ રનેહ રસહીનજે, શ્વેત જાણી વિમુખ તાણી લીધો. ૨
 એ ચરણ શરણ વિના લોક દશચારમાં, કહોને કેનો કાંઈ અર્થ સીધો;
 શું કહુંચતુર થઈ થઈ અને વિસ્તરે, ભજે નહિં પશુ જેમ વિપય કીધો ૩
 બોલ વલ્લભ સુવન વિમલ વાણી જેની, ગતિ પ્રજ્ઞાદિ દેવે ન જાણી;
 નંદનંદન રૂપે રાસલીલા કરી, પોતે ન ઉચ્ચરી છાની રાખી;
 દ્વિવસ એકાદની ઉત્તરાકુંવરપ્રતિ, વ્યાસનંદન વિમલ વદન ભાખી.
 પ્રજ્ઞાદિ મહામુનિ અતિ જ્ઞાનપારંગત, તે મધુસિંધુની કહીયે માખી;
 ન કોય હુવો ન હોમ એ રૂપ સમ, તેના સકળ નિજ નિગમ સાખી.
 એ પ્રભુ રસ પુજ ભુમિપર રૂચિ કરી, ભાગ્યહીન જીવજેણે કલ્પિકાનચાખી
 તેને દેવ ઉપર રક્ષા ધિષ્ઠાર બોલે, મંદમતિ કહી અને નિંદા દાખી. ૭
 વિબુધ વાંછે વાસ વસુમતિ ઉપરે, શ્રીવલ્લભ કુંવરની ટેહેલ કરવા;
 શ્યામથી વેગે પાઉં ધારિયા ગિરિભણી, શ્રીગિરિરાજધરણ્યનો તાપ હરવાટ

પ્રલદેટે ભર્યાં વાસન વાધા તણાં, વિવિધ ભુષણુ તે અંગ ધરવા;
 તુરંગ ચાલે વાયુ વેગે ઉતાવળો, જાણે નૌકા ચાલી સિંધુ તરવા હ-
 દિવસ એકાર્ધનો વિરહતે યુગ સમો નિરાંજન મિથે રૂપ હૃદય ધરવા;
 જીવને એ કૃત્ય નિત્ય પ્રતિ ક્ષણું ક્ષણું શ્રીવિઠ્ઠલનાથ એવા ઉચારવા. ૧૦
 રૂપ બેઉ એક તે ભિન્ન થઈ વિસ્તરે, વિવિધ લીલા કરે ભજન સાર;
 વિવિધ વચનાવલી નયન સેને મીલી, સંજ્ઞા સૂચવે નિશિ વિહાર. ૧૧
 વિવિધ મુકતાવલી પાટ સુત્રે કરી, ગલસરી શોભિતા કરે શ્રંગાર;
 વિવિધ કુસુમાવલી અથિત હાથે કરી, એક એકને કંઠે આરોપે હાર. ૧૨
 વિવિધ મેવા લોગ મધુર મિષ્ટાન્ન રસ, રસમય્યા અર્પે તે બહુ પ્રકાર;
 વિવિધ ખીડાં સુગંધી કપુર એલચી, લવિંગ પુંગી અને ખેર સાર. ૧૩
 વ્યંજન શિતલ વાયુ મુકર કરકમલ ધરી, દેખાડતાં મોહે સકલ સંસાર;
 અહર્નિશ ધ્યાન શ્રી વિઠ્ઠલાધીશનું, સકલ કલિમલ દુરિત કોટીક્ષાર. ૧૪
 એ પ્રભુ ભુવિ પ્રકટ વિપ્રવર તનુધરી, દીઠડે ત્રિભુવન તણાં ચિત્ત ચાલે.
 હાવભાવાદિક કોટી કોટી કરે મદન જવર વ્યથા તે વેગે ટાળે. ૧૫.
 જાળરંધ્રે સખી જાણે ચિત્રે લખી, વાંછિતા નાથની છખી નિહાળે;
 કમલ બંજન મીન મધુપ જ્યાં ત્યાં થકાં, વકલોચન પ્રાંત પાછાં વાળે ૧૬
 દાસનો દાસ જાણે સકળ સજ્જન સુણે, શ્રીવિઠ્ઠલ આપનું બિરહ પાળે ૧૭

આખ્યાન ૮ મું—રાગ ધનાશ્રી

લલિત મનોહર, શ્રી વલ્લભ સુવન સુજાણ;

નખશિખ સુંદર મજ જન જીવન પ્રાણ.

૧

વદન કાંતિ જાણે ઉદયા કોટિક ભાણ;

દિજકુલ મંડન, પ્રગટયા પુરૂષ પ્રમાણ.

૨

નામ નિરુપમ, ઉચરે સકળ કલ્યાણ;	
તેના સાખી, ચારે વેદ પુરાણ.	૩
અસુરહણેવા, બ્રહ્મવાદ ^૧ કરપાણ;	
ભક્તિ કરે સહુ, વાજંતેરે નિશાણ,	૪
વૈષ્ણવ જનને, આપે પદ નિરવાણ;	
મારગ મુકતો, કોઈ ન માગે દાણ,	૫
ચરણ ચાખડી, વંદે રાણેરાણ;	
સરસ કીધા, જે હુતા પ્રેત પાપાણ.	૬
હતિત પતિતનું, જુઓ તમે પ્રકટ એધાણ;	
શેષ સહસ્ર મુખ, ઉચરે જેનાં વખાણ.	૭
ચૌદ લોકમાં, વરતે જેની આણ.	
ત્રાસ તિમિરનું, જાણે સકલ વિહાણ,	૮
અધર્મ સકલનું, પેરે પેરે કીધું વિત્રાણ;	
ધર્મ સકલનું, પ્રભુજીએ કીધું ત્રાણ.	
સન્મુખ કીધા, જે હુતા બ્રહ્મ અજાણ	૯
નિર્ભય કીધા, શિરપર ધરી નિજપાણ.	૧૦
નિગમ તત્ત્વરસ યથા ભર્યા, અમૃત સંધાન;	
રૂપ સુંદરતા શું કહું નહિં કે એ સમાન.	૧૧
કૃપા કરી હરિ, રાખી બહુ વિધિ કાન;	
સેવક જનને, રાખી દ્યો એહવાણ,	૧૨
દાણ—એવા તે ગુણ નિધી નાથ ગાતાં, બ્રહ્મહત્યાદિક અઘ ટળે;	
લોલા તે લહરી સિંધુ ઝીલે, રાસ રસિકને જઈ મળે.	૧૩

- નિઃસાધન જન હિત કરેવા, શ્રીનાથ વિકૃલ આવિયા
 વ્રજમાં તે હીંડે મલપના તે, વ્રજ સખી મન ભાવીયા. ૧૪
- કમળ નેણે અમૃત વેણે, વાક્ય માધુરી રેડતા;
 ૧વેદાધ્યયન મિથે ભુજ ચલણે કરી શોભે સૌને તેડતા; ૧૫
- રંગેતે રમતા રસભર્યા, પ્રભુ ઘોષમાં લીલા કરે;
 અધિક અધિક પ્રતાપ પૂરણ, યશ દશોદિશ વિસ્તરે, ૧૬
- ભાંતિ ભાંતિ લીલા કરે પ્રભુ, સાત સ્વરૂપ સોહામણા;
 એક એકથી અધિક શોભા વ્રજ સખી લે ભામણા. ૧૭
- પેરે પેરે પરિવાર સોહે, દેવ મોહે નિરખતાં.
 રઉત્સાહ આનંદ ઉલટીયો તે, કુસુમ વરખે હરખનાં. ૧૮
- પ્રતિ સદન શોભા અતિ ઘણી, ભણી વેદ વદને ન જાય;
 મકરંદ માતા ભ્રમરગુંજે પક્ષી નાદ સોહાય. ૧૯
- અંતઃપુર લીલા કરે સખી, સકલ જન સંતોષતા;
 જાણે મત્ત માતંગ છુટયો; નૃકુરને નિરઘોષતા. ૨૦
- હારકંકણ કણે ભુષણ, નાદ નાના હિંડતા,
 ગાન ગાયે સ્વર સુહારે, શ્રીનવનીતપ્રિયાણને પોહતાં. ૨૧
- સંધ્યા સમે શૃંગાર નોતન—કુલ ગુથે સૌ મલી,
 સદન શોભા નિરખતાં તે લક્ષ્મી મન પાયાં રળી. ૨૨
- વાસ વાંછે વ્રજ વસેવા એણીપેરે સુખ પામવા;
 શ્રી પુરુષોત્તમ ઉત્તમ વરને; સમે જાઈ શિર નામવા. ૨૩

૧ વેદધ્વનિ મિથે હસ્તચલણે. ૨ ઉચ્છાહ આનંદ અધિક વાધ્યો.

લીલાને અનુસાર કલરવ. કુજતા દ્વિજ શોભતા
 સ્વ સ્વભાવ ત્યાગી ધ્યાન રાગી, કોઈક ભાવે લોભતા ૨૪
 સહચરી રત્ન સુકંઠ નાદે, ગાન સુયશ પ્રકાર;
 રસિક જન મન સહચરી, મલિ કરે તે ઉચ્ચાર, ૨૫
 એણીપેરે લીલા કરે, શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર;
 ભક્તજનના કોઠ પૂરે. આપો ચરણ વિહાર. ૨૬

આખ્યાન ૯ મું—રાગ બિભાસ.

નિત્ય પ્રતિ ક્ષણ ક્ષણ સમરીયે. શ્રી વલ્લભનો પરિવારે રસના.
 શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રગટિયા. જગત કરેવા ઉદ્ધારે રસના. ૧
 કલિમાં કારણ એક એ, બીજું સર્વે ભુમિનો ભારે રસના.
 એ વિના બીજું સર્વે બાદલું; ચૌદલોક શણગારે રસના.
 શ્રી ગોપીનાથજી સોહામણા, મણિ મરકત ઘનવાનરે રસના
 સુખદાતા લઘુ જ્ઞાતના પૂરણ પુરુષ પ્રમાણરે રસના. ૩
 કમળલોચન કરૂણા ભર્યાં; શ્રી વિકૃત સુખ રાસરે રસના;
 દીઠડે તાપ ત્રિવિધ ટળે, સ્મરણ માત્ર અધનાશરે રસના ૪
 શ્રી ગિરિધર નર ભૂષણ, જ્ઞાત સકળ ધુરિધારે રસના;
 વક્તા વેદ શાસ્ત્રતાણા, શ્રીભામિનીજી ભરતારે રસના. ૫
 શ્રી ગોવિંદજી આનંદમય, ધર્મસકલનું ધામરે રસના;
 શ્રીરાણીજી રંજન રૂઠલા, ભક્ત સકળ વિશ્રામ રે રસના. ૬
 શ્રીબાલકૃષ્ણજી બાલુડા, સુંદર ભીનલે વાનરે રસના;
 કમળ લોચન કમળાપતિ, છબી નહિ કે એ સમાનરે રસના. ૭
 શ્રીગોકુલપતિ અતિ ગુણનિધી, તાત તણો પ્રતિબિંબરે રસના;
 શ્રીપાવંતીપતી પ્રેમ શું, શોભા સકલ કુટુંબરે રસના. ૮

શ્રીરઘુપતિ અતિ ગજગતિ, રતિપતિ કડું બલિહારરે રસના;
 શ્રીજનકી જીવન એ સદા, મધ્ય મણીરતનમય હારરે રસના. ૯
 શ્રી યદુપતિ જીવન જગતના, સદા મન પ્રસન્ન ઉડલાસરે રસના,
 નાહ તે શ્રીમહારાણીજી તણા, લીલા નિત્ય અખંઠરે રસના. ૧૧
 લક્ષ્મી સત્યભામા બેહુ, અગ્રજની અનુહારરે રસના;
 શ્રીનવનિતપ્રિયાજીને રીઝવ્યા, સેવ્યા વિવિધ પ્રકારરે રસના. ૧૨
 શોભા યમુના કમલા દેવકા, જેને સાત ખાંધવ સૌભાગ્યરે રસના;
 એમના ચરણ રમરણ કરી, શ્રી વિઠ્ઠલ પદ રજરતિ માખ્યરે રસના.
 પુત્ર પૌત્રાદિક સુખ શું કહું, જો તું મુખ માંહે એકરે રસના;
 શ્રી વિઠ્ઠલ કંઈપદ્મ કહ્યો તેની શાખા પ્રસરી અનેકરે રસના. ૧૪
 ધતિ શ્રીવલ્લભાખ્યાન સમાપ્ત.

અથ શ્રીમદ્ગોસ્વામી શ્રીદ્વારકેશજી કૃત.

મૂલ પુરુષ પ્રારંભ.

રાગ બિલાવલ.

મુળ પુરુષ નારાયણ યજ્ઞ, શ્રુતિ અવતાર ભયે સરવજ્ઞ;
 શાખા તૈત્તરીય ગોત્ર ભારદ્વાજ, તૈલંગ કુલ ઉદિત દ્વિજરાજ
 (છંદ) દ્વિજરાજ તે હરિ આય પ્રકટે, સોમયજ્ઞ કીયો જાગે;
 કુંડતે હરી કહી બાની, જન્મકુલ તુલ્યારે અખે.
 અકિત તતક્ષણ ભયે સખજન, એસી અખલોં ભઈ કખે;
 સુનતહિ મન હરખ કીનો, ધન્ય ધન્ય કહ્યો સખે.

તિનકે પુત્ર ભયે ગંગાધર, તિનકે ગણપતિ સુત વલ્લભવર;

શ્રીલક્ષ્મણ ભટ્ટ અનુભવટેવ શુદ્ધ સત્ત્વ જ્યોત્સ્ના શ્રીવસુદેવ.

(છંદ) સત્ત્વગુણ વિદ્યાપયોનિધિ, વિશદ કિર્તિ પ્રકટય;

ગામકાંકરવારમે રહી, ભતિ સખ હરખિત ભય.

પર્વ પર સકુટુંબ લેકે, ચલે પ્રયાગકું સાથ લે;

સ્નાન દાન દીવાય દ્વિજકું ચલે કાશી પાતલે.

૨

કષ્ટક દીન રહીકે ચલે સખ દક્ષણ, આનંદીત તનુ સકુન સુલક્ષન;

અપારણ્ય મહી જમ આયે, એલભાગાડુ ગર્ભ શ્રવિત જતાયે.

(છંદ) શ્રાવણનિ ચત્રે તહાં તે. નગર ચૌકામે ખસે;

જગતમે આનંદ ફેલ્યો, દશ દિશા માનો હસે.

ચેન હે સુનિ ચલે કાશી, ફેર વહિ જન આવહિ.

અગ્નિ ચૌધા મધ્ય બાલક, દેખી સનમુખ ધાવહિ.

મારગ દિયોં બની જીય માતા, લિયે ઉચ્છંગ મોહે દિયોહે વિધાતા

તાત સુનત દૌરી કંઠ લગાયે, તિહિ છિન મંગલ હોત બધાયે.

(છંદ) મંગલ બધાયો હોત તિહુંપુર, દેવ દુહુંભી બાજહિ;

જેતસીકો લગન પૂછત, પ્રથમ સમયો સાધહી.

ધન્ય સંવત પંદ્રહા, પેંતીસ માધવ માસહે;

કૃષ્ણ એકાદશી શ્રી વલ્લભ પ્રકટ વદન વિલાસહે.

૪

શ્રી વલ્લભકું લે આયે કશી, સુંદર રૂપ નયન સુખરાશી;

સાત વરસ ઉપવિત ધરાયે, તખતે વિદ્યા પદન પઠાયે.

(છંદ) પઠે ચારોં વેદ અરૂ, ખટશાસ્ત્ર મહિના ચારમે;

તાતકું અચરજ ભયો. ચહ કોન રૂપ ત્રિચારમે.

નીંદ આઈ કહ્યો પ્રભુ, સંદેહ કયોં તુમ કરતહોં.

પ્રથમ બાની ભઈ હેં સો, પ્રકટ જાનો અબ લયો. ૫

જાગપરી કહ્યો પત્નિ આગેં, યે હેં પૂરણુ બ્રહ્મ અનુરાગે;

શ્રીમુખ બચન કહે શ્રીવલ્લભ, માયા મત ખંડન ભયે સુલભ.

(છંદ) સુલભતેં દક્ષિણ પધારે, આરે વરસકો વપુ ધરેં.

દેખ મામા હરખકેં આદર કીયો આવો ધરેં.

વિધાનગર કૃષ્ણ દેવરાજ, બહુત મતહી જહાં મીલે;

જીતકેં કનકાભિષેકસું, પદે આવત ઇહાં પહિલે. ૬

રામાનુજ અરૂ મધ્વાચાર્ય, વિષ્ણુસ્વામી રામાદિત્ય હરિભજ;

શંકરમેં અનુસરત ઝોરમત, ચુકિત બળતેં આજ સખળ અતિ.

(છંદ) સખળ સુન આપુહી પધારે દ્વારપેં પહુચે જાગે;

અત્ય દૌરી પ્રતાપ બરન્યો, રાય આવો ઇહાં અગે.

રાય આય પ્રણામ કિનો, સભામેં જુ પધારિયે;

સુનહો વિનતી કૃપાસાગર, દુષ્ટ મતાહ વિહારીએ. ૭

ગજ ગતિ ચાલ ચલે શ્રી વલ્લભ ઇનકી કૃપા ભયે સખ સુલભ;

રવિકે ઉદય કિરણ જ્યોં બાહો તૈસી સભા પાંત ઉઠી ઠાકી.

(છંદ) ઠાકે સખ સ્તુતિ કરે જાગ, કિયો માયામત ખંડન;

શબ્દ જે જે હોત સખ મુખ, ભક્તિ પંથ ભુવ મંઠન.

સ્તુતિ કરેં દ્વિજ હાથ જોરેં, રાય મરતક નાવહીં.

અરમ મંગલ હોતહોં કનકાભિષેક કરાવહીં. ૮

પાછે જલસોં ન્હાય બિરાજે, વિનતિ કરી રાયેં મત સાજે;

૧ હાલતું વિજયનગર (જુઓ અમારું “ વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો. ” ૨ નિમાવત.

દ્રવ્ય સખે અંગીકૃત કરિયે, પ્રભુ બેઢે યહ નાંહી અહિયે.
 (છંદ) અહિયે નાહિન સ્નાન જલવત બાંટ સખકો દીજીયે;
 બાંટ દીનો કરી બીનતી મોહિ શરણુ જી લીજીએ.
 કૃપા કરકે શરણુ લીનો, થાર ભરી મોહોરે ધર્યો;
 પસમ લેકે કહ્યો દેવી, દ્રવ્ય અંગીકૃત કર્યો.
 તહાંતે પંઢરપુરજી સિધારે, શ્રીવિકૃલનાથ મિલનકોં પધારે;
 ભીમરથી કે પાર મિલે જળ દોઉ તનમેં આનંદ બઢ્યો તબ.
 (છંદ) બઢ્યો આનંદ કરી બીનતી, આપકોં યહ શ્રમ ભયોં;
 કહી શ્રી વિકૃલનાથજીનેં મિત્રતા પથ પ્રગટિયો.
 દેર શ્રી ગોકુળ પધારે, નિરખ યમુના હરખહીં;
 સંગ દમલાદિક હતે, તિનપેં કૃપારસ ખરખહીં.
 એક સમે ચિંતા ચિત્ત આઈ, દેવી કિહિંબિધ જાની બાઈ;
 આસુરીસોં સખ મિલિત સદાઈ, ભિન્ન હોય સો કોંન ઉપાઈ;
 (છંદ) ભિન્નકો જળ ચિત્ત ધર્યો, તબ પ્રભુ પધારે તિહિં સમે.
 મધુર રૂપ અનંગ મોહિત, કહત સુધ કીને હમેં.
 કરો અખતેં બ્રહ્મકો સંબંધ દેવી સૃષ્ટિસો;
 પાંચ દોષ ન રહે તાકે, નિવેદન કરો વૃષ્ટિસોં. ૧૧
 વચન સુની હરખે શ્રી વલ્લભ, યહ આજ્ઞા તે પરમ અતિ સુલભ;
 કંઠ પવિત્રા લે પહેરાયે, મિસરી ભોગ ધરો મન ભાયે.
 (છંદ) ભયો ભાયો ચિત્તકો તબ, પુષ્ટિ પથકું અનુસરે,

૧ આ સાત મહોરનાં નેપુર કરાવ્યાં છે જે હાલ સૂધી પણ
 શ્રીનાથજી અંગીકાર કરે છે.

શરણુ જે આવત નિરંતર, કાલ લયતે' ના ઠરે.

પ્રકટ સખ લીલા દિખાવત, નંદ નંદન જે કરી;

અવનિપર પદ પદ્ય રાખી, પરિક્રમા મિષ ઉર ધરી.

૧૨

ફેર પંઢરપુર જળ આયે, શ્રી વિઠ્ઠલનાથ કહી મન ભાયે;

કરિ વિવાહ બહુ રૂપ દિખાવે, મેરો નામ સુવનકો ધરાવે.

(છંદ) ધરો ચિત્તમે' ખાત ચહ, કાશી વિવાહ જુ હોયગો;

મે' કહ્યો દ્વિજ આય ખીનતી, કરે ચરણ સમોચગો.

આય વહાંતે વિવાહ કીનો, અધિક મંગલ તખ લયો;

નામ ધર્યો શ્રી મહાલક્ષ્મી, દેખી જોરિ દુઃખ ગયો.

પરિક્રમા ત્રીજી ચિત્ત આઈ, નિકસ ચલે શ્રી વલ્લભરાઈ;

ઝાડખંડમે' પ્રભુને જતાઈ, અબકે' મોહિ મિલો મનભાઈ.

(છંદ) મિલે'ગે હરિદાસમે', જહાં તીન દમન કહાવહી,

ઈંદ્ર નાગ જુ દેવ દમન, સો મેરો નામ જતાવહી.

ફેરકે જળ વ્રજ પધારે, પાંચ સેવક સંગહે;

સદુ હે આન્યોરમે', તહાં દ્વારપે' ઠાડે રહે.

૧૪

સદ્દ કહે સ્વામિ કછુ ખેહે', મેઘન કહિ સેવકકો લેહે',

ઇતને પ્રભુ ગિરિ ઉપર ખોલે, લાઈ નરો દૂધ અનખોલે.

(છંદ) ખોલી નરો ચહ પાહુને આયે તીનહી'કો ખેઠારિયે;

પ્રભુ કહત મોહે ખેર લાગત, લલી ચિત્ત ખિચારીયે.

લે ગઈ પય ખ્યાય આઈ, દેખ શ્રીવલ્લભ કહ્યો;

ખચ્યો હે' કછુ હમે' દીજે, ખોલ પેહેલોહી ગહ્યો.

૧૫

દેખ નરો ખોલી હાં વારી, નામ દીજીયે ગર્વ પ્રહારી;

નામ દીનો પૂછી વે કહોં હે, કહિ પર્વતપર જાઓ તહાંહે,
(છંદ) તહાં દેખે પ્રાણપતિ તખ, હુલસિ દોઉ તન ફુલહી.
વહી સમેં સુખ કહિ ન આવે, પંગુ ગતિ મતિ ભુલહી.
હસિ કહોં સકુદુંખ આવો, નિકટરહી સેવા કરો;

માની વચન પ્રમાણ કીનો, સાસુરે દિશ પગ ધર્યો. ૧૬

કછુક દિન રહી સંગલે આયે, બસે અડલમેં નિજ હરખાયે;
સંવતપંદ્રહા સડસઠ આયો આસો વદી દ્વાદશી શુભ ગાયો.
(છંદ) ગાયો શ્રી ગોપીનાથજી, જળ જન્મ લીનો આયકેં.

જાનિ બલકો રૂપ હરખિત, દેતદાન બઢાયકે;

ફેરકેં ચરણાટ આયે, કછુક દિન રહેં જાનકે;

ધન્ય સંવત પંદ્રહા, ધન બહોતરા શુભ માન કેં ૧૭

પૌષ કૃષ્ણ નૌમી જળ આઈ, ઘર ઘર મંગલ હોત બધાઈ;
શ્રી વિકૃલનાથ જન્મ ભયો સુનિકે, કહત ફિરત આનંદ ગુણ ગનિકે
(છંદ) આનંદ બાઢયો ચહું દિશા, છબિદેખ શ્રીવલ્લભ હસે;

બેઉં કછુ મુસકાય ચિતયે, દોઉ હસન મેરે મન વસે.

તિલક મૃગમદ છિયો હરખિત, કહાંલોં ગુણ ગાઈએ,

કૃપાતેં ઉગલિત નિજરસ, છિપત નાંહી છિપાઈએ. ૧૮

શ્રી ગોકુલમેં વાસ સુહાયો, રૂકિમણી પદ્માવતી પતિગાયો;
શ્રીગિરિવરધર જિનહીં છપીલો, શ્રીનવનીતપ્રિય અરવીલો.

(છંદ) પ્રિય શ્રી મધુરેશ શ્રી વિકૃલેશ શ્રી દ્વારિકેશજી;

શ્રી ગોવર્દનધર શ્રી ગોકુલચંદ્રમા શ્રી મધુરેશજી.

શ્રી મદન મોહન અષ્ટ ઇંદ્રિય વિધી, રમણ શ્રી વિકૃલનાથકે,

તાતકો ચિત્ત જાની સેવા, વિસ્તરી સખ સાથકે. ૧૯

પંદ્રહસેં સત્તાણું કાર્તિક, વિમળ દ્વાદશી મંગળ નિત ઢિંગ,
પ્રથમ પુત્ર પ્રગટે શ્રી ગિરિધર, પટગુણ ધર્મી ધર્મ ધુરંધર.

(છંદ) ધુરંધર ઐશ્વર્ય ગોવિંદ પંચદશ નન્યાનવે,

ઉર્જા શામલ અષ્ટમિ શુભ, ગુરુ સુદીન પ્રકટે જમે;

ઋતુ વિચિત્ર શ્રૃંગાર આશ્વિન, અસિત તેરસ બ્રાજહી;

શ્રી બાલકૃષ્ણજી મહા પરાક્રમી, વેસુખ સોલે રાજહી. ૨૦

કવિસહ સુહિ સાતેં શ્રાંગોકુલપતી, યશ સ્વરૂપ માળા સ્થાપિત રતી;

સોરહસેં અગ્યારહ કાર્તિક સિત, અર્ક બુધ રધુનાથ શ્રીસહિત.

(છંદ) હેતુ નિજ અભિધાન પ્રગટે, તાત આજ્ઞા માન કે;

તિથી કલા બુધ મધુ છઠ, વિમલ જ્ઞાન બખાંનકે.

શ્રી યદુનાથ પ્રકટે રહ્યો વિરહ શ્રી ધનશ્યામ સ્વરૂપકે,

સહ કૃષ્ણ તેરસ રવિજ રિક્ષ, સત કળા શ્રીવિકૃલ ભુપકે. ૨૧

ભામિની, રાની, કમળા, બખાની, પારવતી, જાનકી, મહારાની;

કૃષ્ણાવતિ મિલિ સાતો કહાયે યહ અલૌકિક રૂપ મહા યે.

મહા અલૌકિક અગ્નિકુલ સખ અલૌકિક અષ્ટ છાપહે,

અલૌકિક સખ ભક્તજન જે, શરણ લોને આપહે;

યથામતિ કહુ બરનિઆઈ, બાનિયો યહ દાસ હેં;

શ્રી દ્વારકેશ નિરોધ માગે, યહી ફલકો આસ હેં.

इति श्री मूल पुरुष संपूर्ण.

अथ श्री यमुनाष्टक.

नमामि यमुनामहं सकलसिद्धिहेतुं मुदा ।
 मुरारि पद पङ्क्तं स्फुरदमन्दरेणुत्कटाम् ।
 तटस्थनवकाननप्रगटभेदपुष्पाग्रमुना ।
 सुरासुरसुपूजितः स्मरपितुः श्रियं भिन्नतीम् ॥ १ ॥
 कलिन्दगिरिमस्तके पतदमन्दपूरेज्ज्वला ।
 विलासगमनोद्वलसत् प्रकट गंडशैलोनता ॥
 सद्योपगतिहंतुरा समधिर्ददोषोत्तमा
 मुकुन्दरतिवर्धिनी जयति पद्मनन्धाः सुता ॥ २ ॥
 भुवं भुवनपावनी मधिगतामनेकस्वनैः ।
 प्रियाभिरिव सेवितां शुक्रमयुर हंसाद्विभिः ॥
 तरंगभुजकंकणप्रकटमुक्तिवावाहका ।
 नितम्भतटसुन्दरीं नमत कृष्णतुर्यं प्रियाम् ॥ ३ ॥
 अनंतगुणभूषिते शिवविरंचिदेवस्तुते ।
 घनाघननिषे सदा ध्रुव पराशराणीष्टदे ।
 विशुद्धमथुरातटे सकलगोपगोपीवृते ।
 कृपाजलधिसंश्रिते मम मनः सुखं लावय ॥ ४ ॥
 यथा यरगुपद्मज मुरारिपोः प्रियं लावुका ।
 सभागमनतोऽभवत् सकल सिद्धिदा सेवताम् ॥

तथा सहशताभियात् कमलल सपत्निवयद्धरि ।
 प्रियकलिनदया मनसि मे सदा स्थीयताम् ॥ ५ ॥
 नमोस्तु यमुने सदा तव अरित्रभत्यद्भुतं ।
 न जातु यमयातना लवति ते पयः पानतः ।,
 यमोऽपिलगिनी सुतान्कथमुहन्ति दुष्टनपि ।
 प्रियो लवति सेवनात् तव हरेर्यथा गोपीकाः ॥ ६ ॥
 भूमास्तु तव सन्निधौ तनुनवत्वमेतावता ।
 न दुर्लभतमा रतिर्भूररिपौ मुकुन्दप्रिये ॥
 अतोस्तु तव दालना सुरधुनी परं संगमात् ।
 तयैव भुविकीर्तिता न तु कदापि पुष्टिस्थितैः ॥ ७ ॥
 स्तुतिं तव करोति कः कमललसपत्नि प्रिये ।
 हरेर्यदनुसेवया लवतिसाध्यमामोक्षतः ॥
 ध्यं तव कथाधिका सकलगोपिकासंगमः ।
 स्मरश्चमज्जलागुलिः सकलगात्रजैः संगमः ॥ ८ ॥
 तवाष्टकभिद् मुदा पठति सुरसुते सदा ।
 समस्तदुरितक्षयो लवति वै मुकुन्दे रतिः ॥
 तथा सकलसिद्धयो मुररिपुश्च संतुष्यति ।
 स्वलावविजयो लवेद्ब्रह्मति वल्लभः श्रीहरेः ॥ ९ ॥

इति श्रीमद्वल्लभाचार्य विरचितं श्रीयमुनाष्टकं संपूर्णम्.

અથ શ્રીયમુનાજીનાં ૪૦ પદ.

પદ ૧ જી. રાગ રામકલી.

પ્રિયસંગ રંગભરિ કરિ કલોલે;	પિય૦
સખનકે સુખદેન, પીયસંગ કરત સેન;	
ચિત્તમે તબ પરત ચેન, જમહી બોલે.	પિય૦
અતિહી વિખ્યાત, સંબ બાત ઇનકે હાથ;	
નામ લેત કૃપા કરે અતોલે,	
હરસકરિ પરસકરિ ધ્યાન હિયમે ઘરે;	
સદા મજનાથ ઇનસંગ ડોલે.	પિય૦ ૨
અતિહિ સુખકરન, દુઃખ સખનકે હરન,	
એહી લીનો પરન દે ઝકેંલે;	
એસી ચમુને જાન તુમ કરો ગુન ગાન;	
રસિક પ્રિતમ પાએ નગ અમોલે.	પિય૦ ૩

પદ ૨ જી.

શ્યામ સુખધામ જહાં નામ ઇનકે;	શ્યામ૦
નિશદિના પ્રાણપતિ આયે હિયમે ખસે;	
જોઈ ગાવે સુજશ ભાગ્ય તિનકે.	શ્યામ૦ ૧
ચેહિ જગમે સાર, કહત વારંવાર,	
સખનકે આધાર, ધન નિર્ધનનકે;	

લેત યમુને નામ દેત અલે પદ દાન;
રસિક પ્રિતમ પ્રિયા બસ જી ધનકે.

શ્યામ૦ ૨

પદ ૩ જી.

કહેત શ્રુતિસાર નિર્ધાર કરિકે.

કહેત૦

ધન બિના કોન એસી કરે હે સખી;

હરત દુઃખદંડ સુખકંઠ બરખે.

કહેત૦ ૧

બ્રહ્મ સંબધ જખ હોત યા જીવકો,

તખહિં ધનકી ભુજા વામ ફરકે;

દોરિકરિ સોર કરી જાય પિયસોં કહે.

અતિહિ આનંદ મનમેંજી હરખેં.

કહેત૦ ૨

નામ નિર્મોલ નગ લે કોઈ ના શકે.

ભક્ત રાખત હિયે હાર કરકે;

રસિક પ્રિતમ જીકી હોત જાપર કૃપા,

સોઈ શ્રીયમુનાજીકો રૂપ પરખે.

કહેત૦ ૩

પદ ૪ થી.

નેનભરિ દેખિ અખ ભાતુ તનયા.

નેન૦

કેલિ પિયસોં કરે બ્રમર તખહિં પરે;

શ્રમજલ ભરત આનંદ મનયા.

નેન૦

ચલત ટેલી હોહિ, લેત પિયકો મોહી,

ધન બિના રહત નહિ, એક છિનયા.

રસિક પ્રિતમ રાસ કરત યમુના પાસ,

માનો નિર્ધનનકી હે જી ધનયા.

નેન. ૨

પદ ૫ મું.

શ્યામસંગ શ્યામઠ્ઠે રહિરિ શ્રીયમુને. શ્યામ૦
 સુરતશ્રમભિંદુતે સિંધુસી વહિ ચલી;
 માનો આતુર અલી રહી ન ભવને. શ્યામ૦ ૧
 કેટિ કામહિં વારો, રૂપ નેનન નિહારો,
 લાલ ગિરિધરન સંગ કરત રમને;
 હરખિ ગોવિંદ પ્રભુ નીરખી ધનકી ઓર,
 માનો નવદુલહની આઈ ગોને. શ્યામ૦ ૨

પદ ૬ મું.

ચરણપંકજરેણુ શ્રી યમુનેજી દેની. ચરણ૦
 કલિયુગ જીવ ઉદ્ધારણુ કારન;
 કાટત પાપ અખધાર પેની. ચરણ૦ ૧
 પ્રાણપતિ પ્રાણસુત, આયે ભક્તન હિત,
 સકલ સુખકી તુમ હો જી સેની;
 ગોવિંદ પ્રભુ વિના રહત નહિ એક છિનું,
 અતિહિ આતુર ચંચલ જીનયની. ચરણ૦ ૨

પદ ૭ મું.

શ્રીયમુનાસી નાહી કેઉ ઓર દાતા. શ્રીય૦
 જો ધનકી શરણુ જાતહે દોરીકે;
 તાહિકેં તીહિ છિનુ કરિ સનાથા. શ્રીય૦ ૧
 એહિ જીન ગાન રસખાન રસના,
 એક સહજ રસના કયેં ન દઈ બિધાતા;

ગોવિંદ પ્રભુ તન મન ધન વારને,
સખહિકો ભવન ઇનહીકેજી હાથા.

શ્રીય૦ ૨

પદ ૮ મું.

શ્રી જમુના જસ જગતમેં જોઈ ગાવે.
તાકે આધીન બે રહત હેં પ્રાણપતિ;
નેન આર બેનમેં રસજી છેવે.
વેદ પુરાનકી ખાત ચહ અગમ હે.

શ્રીજ૦

શ્રીજ૦ ૧

પ્રેમકો લેદ કોઉ ન પાવે;
કહેત ગોવિંદ શ્રીજમુનેકિ જાપર કૃપા,
સોઈ શ્રીવલ્લભકુલ શરણ આવે.

શ્રીજ૦ ૨

પદ ૯ મું.

ધાય કે જાય જો શ્રીયમુના તીરે.
તાકિ મહિમા અખ કહાંલગ બરનિયે,
જાય પરસત અંગ પ્રેમ નીરે.
નિશ દિના કેલિ કરત મનમોહન,
પિયાસંગ ભક્તનકી હે જી ભીરે;
છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રીવિકુલ,
ઇન બિના નેક નહિ ધરત ધીરે.

ધાય૦

ધાય૦ ૧

ધાય૦ ૨

પદ ૧૦ મું.

જા મુખતેં શ્રીયમુને ચહ નામ આવે,
તાપર કૃપા કરેં શ્રીવલ્લભ પ્રભુ;
સોઈ શ્રીજમુનાજીકો લેદ પાવે.

જા મુ૦

જા મુ૦ ૧

તન મન ધન સખ લાલ ગિરિધરનકો,
 દેકેં ચરન જખ ચિત્ત લાવે,
 છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રી વિકૃલ;
 નેનન પ્રગટ લીલા દિખાવે.

જા સુ૦ ૨

પદ ૧૧ સુ.

ધન્ય શ્રીયમુને નિધી દેનહારી.
 કરતા ગુનગાન અજ્ઞાન અઘ દૂર કરિ;
 જાય મીલવત પ્રિયા પ્રાનખ્યારી.
 જનકોઈ સંદેહ કરો બાત ચિત્તમેં ધરો,
 પુષ્ટિપંથ અનુસરો, સુખજી કરી;
 પ્રેમકે પુંજમેં, રાસ રસકુંજમે,
 તાહી રાખત રસરંગ ભારી.

ધન્ય૦ ૧

ધન્ય૦ ૨

યમુને ઓર પ્રાણ પતિ પ્રાણ ઓર પ્રાણસુત,
 ચહું જન જીવપર દયા બિચારી;
 છીતસ્વામિ ગિરિધરન શ્રી વિકૃલ,
 પ્રિતકે લીયે અખ સંગ ધારી.

ધન્ય૦ ૩

પદ ૧૨ સુ.

ગુણ અપાર મુખ એક કહાંલો કહિયે,
 તને સાધન ભને નામ શ્રીજમુનાજીકો;
 લાલગિરિધરનવરતખડિં પૈયે.
 પરમ પુનિત પ્રીતિકી રીતિ સખ જાનિકે,
 દહ કરી ચરણ કમલ જી ગ્રહીયે;

ગુણ૦

ગુણ૦ ૧

છીતરવામિ ગિરિધરન શ્રી વિકૃલ.
એસી નિધિ છાંડી અળ કહાં જી જૈયે.

ગુણ૦ ૨

પદ ૧૩ મું.

ચિત્તમેં શ્રીજમુના નિશદિન જો રાખો.

ચિત્ત૦

લક્ષ્મકેવશ કૃપા કરતહે સર્વદા;

એસો શ્રીજમુનાજીકો હેજી સાખો.

ચિત્ત૦ ૧

જા મુખતેં શ્રીજમુને યહ નામ આવે,

સંગ કીજે અળ જાય તાકો;

ચતુર્ભુજદાસ અળ દેહેતહેં સખનસો.

તાતેં શ્રીજમુને જમુને જી ભાખો.

ચિત્ત૦ ૨

પદ ૧૪ મું.

પ્રાણપતિ વિહરત શ્રીજમનાકૃલે,

પ્રાણ૦

લુપ્ધમકરંદકે ભ્રમર જ્યેાં બસ લયે;

દેખી રવિઉદય માનો કમલ કુલે,

પ્રાણ૦ ૧

કરત ગુંજાર મુરલીજી લે સાંવરો,

સુનત પ્રજવધુ તન સુધિ જી ભૂલે,

ચતુર્ભુજદાસ જમુને પ્રેમસિંધુમે;

લાલગિરિધરન અળ હરખી ઝૂલે.

પ્રાણ૦ ૨

પદ ૧૫ મું.

વારંવાર શ્રીજમુને ગુણ ગાન કીજે.

વારં૦

એહી રસનાતેં જો નામરસ અમૃત;

ભાગ્ય જાકે હેં સોઈ જી પીજે.

વારં૦ ૧

લાતુતનયા હય! અતિહી કરુણામયા:
 ઈનકી કરિ આસ અખ સદાઈ જીએ;
 ચતુર્ભુજદાસ કહે સોઈ પિયાપાસ રહે,
 જોઈ શ્રીજમુનાજીકે રસ જી બીજે.

વારં ૨

પદ ૧૬ મું.

હેતઠરી હેત શ્રીજમુને વાસ કુંજે.

હેત૦

જહાં નિસ વાસર રાસમેં રસિકવર,

કહાં લગ બરનિયે પ્રેમ પુંજે.

હેત૦ ૧

થકિત સરિતાનીર, થકિત વ્રજ વધુ ભીર;

કોઈ ન ધરત ધીર મુરલી સૂનીજે;

ચતુર્ભુજદાસ જમુને પંકજ જાનિ,

મધુપકીનાઈ ચિત્ત લાય ગુંજે.

હેત૦ ૨

પદ ૧૭ મું.

ભકતપર કરી કૃપા શ્રીજમુને એસી.

ભકત૦

છાંડી નિજ ધામ વિશ્રામ ભૂતલ કિયો,

પ્રગટલીલા દિખાઈ જી તેસી.

ભકત૦ ૧

પરમ પરમારથ કરતહે સખનકોં,

હેત અહુત રૂપ આપ જેસી,

નંદદાસ યોં જાનિ દહકરિ ચરણ અહે,

એક રસના કહા કહોં વિસેષી.

ભકત૦ ૨

પદ ૧૮ મું.

નેહ કારન શ્રીયમુને પ્રથમ આઈ,

નેહ૦

ભક્તકે ચિત્તકી વૃત્તિ સખ જાનહી;
તાહીતેં અતિહિં આતુર જી ધાઇ. નેહ૦ ૧
જાકે મન જેસી ઇચ્છા હતી તાહિકી,
તેસિહી આય સાધજી પૂજાઇ;

નંદદાસ પ્રભુ તાપર રીઝિ રહે.
જોઈ શ્રીયમુનાજીકે જસ જી ગાઈ. નેહ૦ ૨

પદ ૧૯ મું.

તાતેં શ્રીયમુને યમુને જી ગાવો. તાતેં૦
શેષ સહસ્ર મુખ નિશદિના ગાવત;
પાર નહિ પાવત તાહી પાવો. તાતેં૦ ૧

સકલ સુખ દેન હાર તાતેં કરો ઉચ્ચાર,
કહતહુ વારંવાર જીન બુલાવો; (યમુને બુલાવો.)
નંદદાસકી આસ શ્રીયમુને પુરન કરી,
તાતેં ધરી ધરી ચિત્ત લાવો.

પદ ૨૦ મું.

ભાગ્ય સૌભાગ્ય શ્રીયમુને જી દેઈ, ભાગ્ય૦
ખાત લૌકિક તજે પુષ્ટિ યમુને ભજે;
લાલ ગિરિધરનવર તખ મિલેઈ. ભાગ્ય૦ ૧

ભગવદ્દીસંગ કરી ખાત ઇનકી લહે,
સદા સાનિદિ રહે દેતી મેઈ;
નંદદાસ જાપર કૃપા શ્રીવલ્લભ કરે,
તાકે શ્રી યમુને સર્વસ્વ જો દેઈ. ભાગ્ય૦ ૨

પદ ૨૧ મું.

નામ મહિમા એસો જો જોનો;	નામ૦
મયોદાદિક કહે લૌકિક સુખલહે;	
પુષ્ટિકો પુષ્ટપથ નિશ્ચયે જાનો.	નામ૦ ૧
સ્વાતિ જલ ખુંદ જળ પરતહે જાહિમેં,	
તાહિમેં હોત તેસો જી વાનો;	
શ્રીયમુને કૃપા સિંધુ જાનિ, સ્વાતિ જલ બહુ માનિ,	
સુર ગુણ પુર કહાંલો બખાનો.	નામ૦ ૨

પદ ૨૨ મું.

ભક્તકોં સુગમ શ્રીયમુને અગમ ઓરેં,	ભક્ત૦
પ્રાતહી ન્હાત અથ જાત તાકે સકલ;	
જમ હું રહત તાહી હાથ જોરે.	ભક્ત૦ ૧
અનુભવિ બિના અનુભવ કહા જાનહી,	
જાકો પિયા નહિ ચિત્ત ઓરેં;	
પ્રેમકે સિંધુકો મરમ જાન્યોં નહિ,	
સુર કહે કહા ભયો દેહ ઓરે.	ભક્ત૦ ૨

પદ ૨૩ મું,

ફલફલિત હોત ફલરૂપ યમુને,
 દેખીહુ ના સુની તાહાંકી આપુની;
 તાકી ખાત કહો કેસે જી માને.
 તાહિકે હાથ નમોલ નગ દીજીયે;
 જોઈ નીકે કરી પરખી જાને,

સુર કહે કરતે દૂરિ બસિયે સદા;
શ્રીયમુનાજીકો નામ લિજે જી છાને.

ફલ૦ ૨

પદ ૨૪ મું

શ્રીયમુને પતિ દાસકે ચિન્હ ન્યારે.

ભગવદીકો ભગવદસંગ મિલિરહે;

જાકે હીયે બસત પ્રાણ પ્યારે.

શ્રીય૦ ૧

ગુઢ યમુને ખાત સોઈ અળ જાનિયે,

જાકે મન મોહન નેનતારે;

સુર સુખસાર નીરધાર વે પાવહી,

જાપર હોય શ્રીવલ્લભ કૃપા રે.

શ્રીય૦ ૨

પદ ૨૫ મું.

૨ શ્રીયમુને રસખાનકોં શીષ નાજીં,

એસી મહીમા જાની ભક્તકોં સુખદાન,

જોઈ માગો સોઈ જી પાજી.

શ્રીય૦ ૧

પતિત પાવન કરન નામ લિનો તરન.

દ્રઢ કરિ ગ્રહી ચરન કહું ન જાજીં;

કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરનમુખ નિરખત,

ચહિ ચાહત નહિ પલક લાઉં.

શ્રીય૦ ૨

પદ ૨૬ મું.

શ્રી યમુને અગનિત ગુન ગને ન જાઈ,

શ્રીય૦

યમુને તટ રેણુતે હોત હે નવિન તનુ;

ઇનકે સુખદેનકી મેં કરો બઠાઈ.

શ્રીય૦ ૧

ભકત માંગત જોઈ દેતહં તીહાં છિનું,
સો એસી કો કરે પ્રભુ નિવાઈ;
કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરનમુખ નિરખત;
કહો કેસે કરિ મન અઘાઈ.

શ્રીય૦ ૨

પદ ૨૭ મું

શ્રીયમુનેપર તન મન ધન પ્રાણુ વારો,
જાકી કીરતિ કોન અખ કહિસકે;
તાહી નેનનતે ન નેક ટારોં.

શ્રીય૦

ચરન કમલ ધનકે જી ચિંતત રહોં;
નિશ દિના નામ મુખ તેં ઉચ્ચારોં;
કુંભનદાસ કહે લાલ ગિરિધરનમુખ,
ધનકી કૃપા બઈ તખ નિહારોં.

શ્રીય૦ ૧

શ્રીય૦

પદ ૨૮ મું.

ભક્તાકી ઈચ્છા પુરન શ્રીયમુને જી કરતા.

ભક્ત૦

ખિના માગે હું દેત કહાંલોં કહોં હેત
જેસે કાહુકોં હોય ધરતા.

ભક્ત૦ ૧

શ્રીયમુના પુલિન રાસ પ્રજ વધુ લિયેં પાસ;

મંદ મંદહાસકર મનજી હરતા,

કુંભનદાસ લાલગિરિધરમુખ નિરખત.

યહી જીય લેખત શ્રીયમુનેજી ભરતા.

ભક્ત૦ ૨

પદ ૨૯ મું.

રાસરસસાગર શ્રીયમુને જી જાની,

બહેત ધારાતન પ્રતિષ્ઠિનું નૌતન.

રાખત અપને ઉરમાંબુ ઠાની.

રાસ૦ ૧

ભક્તકો સહિભાર, દેત બુ પ્રાનઆધાર,

અતિહી બોલત મધુર મધુરિબાની;

શ્રીવિઠ્ઠલગિરિધરનવર બસ કીચે,

કેનયેબત મહિમા બખાની.

રાસ૦ ૨

પદ ૩૦ સુ.

ભક્તપ્રતિપાલ જંબલ ટારે,

અપને રસરંગમે સંગ રાખત સદા,

સર્વદા ભેઈ શ્રીયમુને નામ ઉચ્ચારે

ભક્ત૦ ૧.

ઇનકી કૃપા અબ કહાંસગ બરનિચે,

જેસે રાખત જનની પુત્ર વારે.

શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનસંગ વિહરત,

ભક્તકો એક છિન ના બિસારે.

ભક્ત૦ ૨

પદ ૩૧ સુ.

શ્રીયમુનાજીકો નામ લે સો સભાગી.

શ્રીય૦

ઇનકો સ્વરૂપકો સદા ચિંતન કરત;

કલ ન પરત બાય લેહ લાગી.

શ્રીય૦ ૧

પુષ્ટિમારગમરમ અતિહી દુર્લભ કરમ,

છાંડી સગરે પરમ પ્રેમભાગી;

શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરનએસી નિધિ;

ભક્તકોં દેત હે બિના માગી.

શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૨ સુ.

કેાનપેંજાત શ્રીયમુને જી બરની;
સબહીકો મનમોહત મોહન;
સો પીયાકો મન હેજી હરની'
ઇંનબિના એકછિન રહેત નહિ જીવન,
ધન્ય પ્રજયંદમન આનંદ કરની;
શ્રીવિકૃલ ગિરિધરન સહિત આયે;
ભકતકે હેત અવતાર ધરની,

કેાન૦ ૧

કેાન૦ ૨

પદ ૩૩ સુ.

શ્રીયમુને તુમસી એક હો જી તુંમહી.
કરિ કૃપા હરસ નિસવાસર દીજિએ;
તિહારે ગુન ગાનકો રહે ઉધમહિ.
તિહારે પાયેતે સકલનિધિ પાવહી;
ચરણ કમલ ચિત્ત ભ્રમર ભ્રમહી,
કુણુદાસની કહે કેાન યહ તપ કીયો,
તિહારે ઢીંગ રહેત હેં લતા દ્રુમહી.

શ્રીય૦

શ્રીય૦

શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૪.

એસી કૃપા કીજે લીજીયે નામ;
શ્રીયમુને જગવાંદની ગુણ ન જાત કહુ ગિનિ;
જિનકે એસે ઘણી સુંદરશ્યામ.
હેત સંયોગરસ એસે પિયુ હેજી બસ,
સુનત તિહારો સુજસ પૂરે કામ;

એસી૦

એસી૦ ૧

કૃષ્ણદાસ કહે ભક્તિહિત કારને;
શ્રીયમુને એકછિન નહિ કરે વિશ્રામ;
પદ ૩૫ મુ.

એસી૦ ૨

શ્રીયમુનાકે નામ અઘ દૂરી ભાજે
જિનકે ગુન સુનનકે લાલગિરિધરનપિય
આય સનમુખ તાકે બિરાજે.

શ્રીય૦ ૧

તિહિછિનું કાજ તાકે સગરે સરે
ભય કે મિલત વ્રજ વધુ સમાજે;
કૃષ્ણદાસનિ કહે તાહિ અખ કોન ડર;
ભાકે ઉપર શ્રીયમુનેસી ગાજે.

શ્રીય૦૨

પદ ૩૬ મુ.

શ્રીયમુનાજીકો નામ તેઈજી લેહે,
જીનકી લગન લાગી નંદલાલસોં;
સર્વસ્વ દેકે નિકટ રહેહેં;

શ્રીય૦

શ્રીય૦

જિનહી સુગમ બાનિ વાત મનમેંજી માનિ,
બિના પહેચાંનિ કેસેંજી પેંયે;
કૃષ્ણદાસનિ કહે શ્રીયમુનેનામ નૌકા.
ભક્ત ભવસિંધુતેં ચેાંહી તરિયે.

શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૭ મુ.

શ્રીયમુનેકી આસ અખ કરતહેં દાસ
મન કર્મ બચન કર જોરી કે માગત,
નિશદિના રાખીએ અપનેજી પાસ.

શ્રીય૦

શ્રીય૦ ૧

જહાંપિય રસીકવર રસિકની રાધિકા,
 હોઉ જન સંગમિલિ કરત રાસ;
 હાસ પરમાનંદ પાચે અબ પ્રજયંદ
 દેખી સીરાને નેન મંદહાસ.

શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૮ સું.

શ્રીયમુનેકે સાથ અબ ફિરતહે નાથ,
 ભક્તકે મનકે મનોરથ પુરન કરત;
 કહોંલોં કહિયે ધનકી જી ગાથ.
 વિવિધસિંગાર આભુખન પહેરેં,
 અંગ અંગ શોભા બરની ન ભત;
 હાસ પરમાનંદ પાચે અબ પ્રજયંદ,
 રાખે અપને શરન બહે જી ભત.

શ્રીય૦

શ્રીય૦ ૧

પદ ૩૯ સું.

શ્રીયમુને પિયકેં બસ તુમજી કિને.
 પ્રેમકે ફંદે અહિજી રાખે નિકટ,
 એસે નિર્મોલ નગ મોલ લિને
 તુમજી પઠાવત તહાં અબ ધાવત,
 તિહારે રસરંગમેં રહત ભીને;
 હાસ પરમાનંદ પાચે અબ પ્રજયંદ.
 પરમ ઉદાર શ્રીયમુનેજી હીને,

શ્રીય૦

શ્રીય૦ ૧

શ્રીય૦ ૨

પદ ૪૦ સું.

શ્રીયમુને સુખકારની પ્રાણપતિકે.

શ્રીય૦

જીને ભુલીજાત પિયા તેને સુધિકરિદેત;
કહોલોં કહિયે ધનકેજી હિતકે.

શ્રીયમુ ૧

પિયસંગ ગાન કરે, ઉમંગી જો રસ ભરે,
દેત તારી કર લેત ઝટકે,
દાસ પરમાનંદ પાચે અખ વ્રજચંદ,
એહી જાનત સખ પ્રેમગતિકે.

શ્રીયમુ ૨

ધૃતિ શ્રી યમુનાજીકે ૪૦ પદ સમાપ્ત.

ધોળ,

ધન્ય ધન્ય શ્રી યમુનાજી સુખદાઈમા. સેવકજનને સદા સુહાઈમા;
સુંદર શ્યામ અંગે અતિ સાહેબા, નિરખતાં નીજ જનનાં મન મોહેમા.
ભાલ વિશાળ કમળ દળ નયનમા, નાસિકા કિર કોકિલ કલખેનમા;
ખિંબથી અધિક અધર અરૂણાઈમા. કોમલ ગલ સ્થલ ઝલકાઈમા,
દાડિમ બીજ દંત અતિ આપેમા, રતિપતિની મર્યાદા લોપેમા;
બ્રહ્મટી ધનુષ કામનું રાજેમા, મસ્તક કેશ મધુપ સમ છાજેમા.
નખશિખ સુંદર અતિ સુકુમારમા, વૈભવ બાઢ્યો અંગ અપારમા;
તરણિ તનયા તરૂણ છે બાલમા, અંદ્ર મુખીને રૂપ રસાલમા.
કૃપા કરી ક્ષિતિ ઉપર પધાર્યાંમા. અનેક પતિત જનને ઉદ્ધાર્યાંમા;
કાલિંદિની કીર્તિ જગત વધારીમા, જળ અતિશિતજને સુખકારીમા.
અનેક દેશને પાવન કરતાંમા, ચરણ શ્રી વ્રજમંડળમાં ધરતાંમા;
તેણે કરી વૈભવ અતીશે વાઢ્યોમા, ભકતનો સકળ મનોરથ સાધ્યોમા.

બેઠ તટ હસ્ત કમળ છળી છાજેમા, લહેર તે કંકણરૂપ બિરાજેમા
 વાલુકા ચમકે ઝગમગ મોતીમા, માણેક હીરાની અતિ જ્યોતિમા,
 અંગ અંગ મુક્તાનાં આભરણમા, તે તો જળપ્રુહીથી આવરણમા;
 સખિજીને સંગ ડોકીલા મોરમા, સારસ હંસને કીર ચકોરમા,
 ત્રિવિધ સમીર સમીપે ચાલેમા, તેતો ત્રિવિધ તાપને ટાળેમા;
 બેઠ તટ વૃક્ષલતા રહ્યાં કુડીમા, શાખાઓ જળ ઉપર રહી ઝુમીમા,
 અધિક સમીપ શ્રીવૃન્દાવનમા, કુંજે કુંજે સૌરભ સહિત સુમનમા,
 શિતળ સુગંધ સુખદ વહે નિરમા, તીર બેસે ઠોર ઠોર આલીરમા;
 રાણીજીના સૌભાગ્યનો નહિ પારમા, શાં શા કહું વૈભવતણા પ્રકારમા;
 પ્રભુજીના ગુહ રમણ મધ્યે પાતીમા, પ્રિતમસંગ સદા મહમાતીમા.
 સદા નિરંતર વ્રજપતિ ખેલેમા, રાણીજીને સદા નિકટ રંગ રેલેમા;
 હંપતિ શ્રમ જલસહિતવિહારમા, જલ મધ્ય કિંઈત વિવિધ પ્રકારમા.
 તેણે કરી શતઘણી શોભા બાઢીમા, રાણીજીનો મહિમા અતુલ અગાધેમા;
 જે જન સદા ધરે ચિત્ત ધ્યાનમા, તેહને પુષ્ટિતણું કરે દાનમા.
 વ્રજપતિ લીલા પ્રગટ દેખાડેમા, ચરણ કમળ રસ સ્વાદ ચખાડેમા;
 અષ્ટ મહા સિદ્ધિનું કરે દાનમા, ભાવે જે કરે અંબુ પાનમા.
 હર્ષને સકળ આપદા ટાળેમા, ભક્તને અભય પદારથ આપેમા;
 એવું શ્રી મહારાણીજીનું રૂપમા, નખશિખ સુંદર પરમ અનુપમા.
 સદા બિરાજે શ્રી વ્રજની માંહેમા, નિત્યપ્રતિવિલસે વ્રજપતિ બાંહેમા
 પુષ્ટિ ભક્તની કરજે સારમા, કૃપા કરી ઉતારે ભવ પારમા.
 નિજ સેવક ને એ છે આશમા, સદા રાખે ચરણકમલની પાસમા.

ધોળ.

- હરનિશ હરશન દીજીયે. કલિંદબ્જ હરનિશ હરશન દીજીયે. ટેક.
 આળ પશુ બુદ્ધિમાં અજ્ઞાન છું પણ આપની,
 આ વિનતિ કરતાં મન ખડીજીયે. કલિંદબ્જ.૦ ૧
- જનુની પ્રકાર સ્નેહ જીવ ઉપર રાખતા
 મારા સાધન વિના તે આપ રીઝીયે. કલિંદબ્જ.૦ ૨
- ભક્તને ને ભક્તિ દાતા આપ ભવતારણિ;
 મા પ્રેમનો તે પંથ પતિજીયે, કલિંદબ્જ.૦ ૩
- મૈધ શ્યામરૂપે આપ ભાનુની સુતા છો;
 આ કારણ એ શ્યામ સ્નેહ ભીજીયે. કલિંદબ્જ.૦ ૪
- પર્મ કૃપાળ આપ અધમ ઉદ્ધારની,
 મા પુષ્ટિરસ પાઓ તો કાંઈ પીજીએ. કલિંદબ્જ.૦ ૫
- નિજજન ધ્યાન માગે ચર્ણ કરમળનું,
 મા જેમ ધૃત ખાંડ મધ્યે હીજીએ. કલિંદબ્જ.૦ ૬

શ્રી સર્વોત્તમ સ્તોત્ર.

- પ્રાકૃતધર્મોનાશ્રયમપ્રાકૃતનિખિલધર્મરૂપમિતિ
 નિગમપ્રતિપાદ્યં યત્તચ્છુદ્ધં સાકૃતિ સ્તૌમિ ॥ ૧ ॥
- કલિકાલતમચ્છન્નદૃષ્ટિવાદિદુષામપિ
 સંપ્રત્યવિષયસ્તસ્ય માહાત્મ્યં સમભૂદ્ભુવિ ॥ ૨ ॥
- હયયા નિજમાહાત્મ્યં કરિષ્યન્પ્રકટં હરિઃ
 વાણ્યા યદ્વા તદ્વા સ્વાસ્યં પ્રાદુર્ભૂતં, ચકાર હિ ॥ ૩ ॥

तद्वक्तमपि दुर्धर्षं सुधर्षं स्याद्यथा तथा	
तन्नामाष्टोत्तरशतं प्रवक्ष्याम्यभिलाषद्वयं	॥ ४ ॥
ऋषिरज्जिह्मरस्तु नाम्नां छन्दो जगत्पसा	
श्रीकृष्णस्य देवता यं धीमं कारुणिकः प्रभुः	॥ ५ ॥
विनियोगो भक्तियोगः प्रतिबन्धविनाशने	
कृष्णधरामृतास्वादसिद्धिरत्र न संशयः	॥ ६ ॥
आनन्दः परमानन्दः श्रीकृष्णस्य कृपानिधिः	
हैवोद्धारप्रयत्नात्मा स्मृतिमात्रातिनाशनः	॥ ७ ॥
श्रीभागवतगुढार्थं प्रकाशनपरायणः	
साकारश्रद्धावादैकस्थापके वेदपारगः	॥ ८ ॥
मायाबाह्निराकर्ता सर्वबाह्निरासकृत	
भक्तितमार्गाब्जमार्तण्डः स्त्रीशुद्राद्युद्धृतिक्षमः	॥ ९ ॥
अङ्गीकृत्यैव गोपीशवल्लभकृतमानवः	
अङ्गीकृतौ समर्थोऽहो महाकाङ्क्षुको विभुः	॥ १० ॥
अद्वैतज्ञानदक्षश्च भोक्तारयस्त्रिवान्	
प्राकृतानुकृतिव्याजभोहितासुरमानुषः	॥ ११ ॥
वैश्वानरो वल्लभाब्जः सद्रूपो हितकृतसताम्	
जनशिक्षाकृते कृष्णभक्ति कृन्निभिलेष्टकः	॥ १२ ॥
सर्वलक्षणसंपन्नः श्रीकृष्णज्ञानदो गुडः	
स्वानन्दतुङ्गिलः पद्महलायतविद्योत्थनः	॥ १३ ॥
कृपाद्वृष्टिसंलुप्तहासहासीप्रियः पतिः	
रोषदङ्पातसंलुप्तलज्जद्विद्वत् भक्तसेवितः	॥ १४ ॥

सुभसेव्यो दुराराध्यो दुर्लभांघिसरोरुहः	
उग्रप्रतापो बाहूंसिंधु पूरिताशेषसेवकः	॥ १५ ॥
श्रीभागवतपीयूषसमुद्रमथनक्षमः	
तत्सारभूतरासस्त्रीभावपूरितविग्रहः	॥ १६ ॥
सान्निध्यमात्रदत्ताश्रीकृष्णप्रेमा विमुक्तिदः	
रासलीलैकतात्पर्यः कृपयैतत्कथाप्रदः	॥ १७ ॥
विरहानुभवैकार्थसर्वत्यागोपदेशकः	
भक्त्यायारोपदेष्टा य कर्मभार्गप्रवर्तकः	॥ १८ ॥
यागादो भक्तिभार्गेकसाधनत्वोपदेशकः	
पूष्पांनंदः पूष्पाकामो बाहूपतिर्विष्णुधेश्वरः	॥ १९ ॥
कृष्णनाभसहस्रस्य वक्ता भक्तपरायणः	
भक्त्यायारोपदेशार्थनानावाक्यनिर्गमकः	॥ २० ॥
स्वाथोन्मिजताभिलषाणुप्रियस्तादृशवेष्टितः	
स्वदासार्थं कृताशेषसाधनः सर्वशक्ति धृक्	॥ २१ ॥
भुवि भक्तिप्रयारैककृतेस्वान्वय कृतिपता	
स्ववशे स्थापिताशेषस्वभावात्म्यः स्मयापहः	॥ २२ ॥
पतिप्रतापतिः पारलौकिकैहिकहानकृत्	
निगूढहृदयो नन्यभक्तेषुज्ञापिताशयः	॥ २३ ॥
उभासनादिभार्गीतिमुग्धमोहनिवारकः	
भक्तिभार्गे सर्वभार्ग वैलक्षण्यानुभूतिकृत्	॥ २४ ॥
पृथक्शरणभार्गोपदेष्टा श्रीकृष्णहार्दवित्	
प्रतिक्षणनिर्गुणस्थलीदारभ सु पूरितः	॥ २५ ॥

- તત્કથાશ્રિમચિત્તસ્તદ્વિસ્મૃતાન્યો વ્રજપ્રિયઃ
 પ્રિયવ્રજસ્થિતિઃ પુષ્ટિલીલાકર્તા રહઃપ્રિયઃ ॥ ૨૬ ॥
- ભકતેચ્છાપૂરકઃ સર્વાજ્ઞાતલીલોઽતિમોહનઃ
 સર્વાસકતો ભકતમાત્રાસકતઃ પતિતપાવનઃ ॥ ૨૭ ॥
- સ્વયશોભાનસંહૃષ્ટહૃદયાંભોજવિષ્ટરઃ
 યશઃપ્રીયુષલહરી ખલાવિતાન્યરસઃ પરઃ ॥ ૨૮ ॥
- લીલામૃતરસાર્દ્રાર્દ્રકૃતાખિલશરીરભૃત્
 ઓવર્દ્ધનસ્થિત્યુત્સાહસ્તદલીલાપ્રેમપૂરતિઃ ॥ ૨૯ ॥
- યજ્ઞભોક્તા યજ્ઞકર્તા ચતુર્વર્ગવિશારદઃ
 સત્યપ્રતિજ્ઞસ્ત્રિશુભ્રાતીતો નયવિશારદઃ ॥ ૩૦ ॥
- સ્વકીર્તિવર્દ્ધનસ્તત્ત્વસૂત્રભાષ્યપ્રદર્શકઃ
 માયાવાદાખ્યતૂલાગ્નિધ્વંક્ષવાદનિરૂપકઃ ॥ ૩૧ ॥
- અપ્રાકૃતાઽખિલાકલ્પભૂષિતઃ સહજસ્મિતઃ
 ત્રિલોકીયૃષણ્ ભૂમિભાગ્યં સહજસુંદરઃ ॥ ૩૨ ॥
- અશેષભક્તસંપ્રાર્થ્યચરણાબ્જરન્નેધનઃ
 ઇત્યાનંદનિધેઃ પ્રોક્તં નામ્નામષ્ટોત્તરંશતમ્ ॥ ૩૩ ॥
- શ્રદ્ધાવિશુદ્ધબુદ્ધિયઃ પઠત્યનુદિનં જનઃ
 સતદેકમનાઃ સિદ્ધિમુકતાં પ્રાપ્નોત્યસંશયઃ ॥ ૩૪ ॥
- તદ્વપ્રાપ્તૌવૃથામોક્ષસ્તદ્વાપ્તૌ તદ્ગતાર્થતા
 અતઃસર્વોત્તમં સ્તોત્રં જપ્યં કૃષ્ણરસાર્થિભિઃ ॥ ૩૫ ॥
- ૬૬ ઇતિ શ્રીમદ્ભિક્ષુમારપ્રોક્તં સર્વોત્તમં સ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્, ૫૫

અથ શ્રી બાલબોધ ગ્રન્થ.

- નત્વા હરિં સદ્દાનન્દં, સર્વસિદ્ધાન્તવિગ્રહમ્
બાલપ્રબોધનાર્થાય, વદામિ સુવિનિશ્ચિતમ્ ૧
- ધર્માર્થકામભોક્ષાખ્યાઃ, ચત્વારૈર્થા મનીષિણામ્;
જીવેશ્વરવિચારેણ, દ્વિધા તે હિ વિચારિતાઃ
અલૌકિકાસ્તુ વેદોકતાઃ સાધ્યસાધનસંયુતાઃ
લૌકિકા ઋષિભિઃ પ્રોકતાઃ; તથૈવેશ્વરશિક્ષયા, ૩
લૌકિકાસ્તુ પ્રવક્ષ્યામિ, વેદનાદ્યા યતઃ સ્થિતાઃ
ધર્મશાસ્ત્રાણિ નીતિશ્ચ, કામશાસ્ત્રાણિ ચ ક્રમાત્, ૪
ત્રિવર્ગસાધકાનીતિ, ન તન્નિર્ણય ઉચ્યતે;
ભોક્ષે ચત્વારિ શાસ્ત્રાણિ, લૌકિકે પરતઃ સ્વતઃ ૫
દ્વિધા દ્વે દ્વે સ્વતસ્તત્ર, સાંખ્યયોગૌ પ્રકીર્તિતૌ;
ત્યાગાત્યાગવિભાગેન, સાંખ્યે ત્યાગઃ પ્રકીર્તિતઃ;
અહંતામમતાનાથે, સર્વથા નિરહં કૃતૌ;
સ્વરૂપસ્થૌ યદ્વા જીવઃ કૃતાર્થઃ સ નિગદ્યતે, ૭
તદ્વર્થ પ્રક્રિયા કાચિત્પુરાણેડપિ નિરૂપિતા;
ઋષિભિર્બહુધા પ્રોકતા ક્ષલ્પમેકમપ્રાહ્યતઃ
અત્યાગેયોગમાર્ગો હિ ત્યાગોડપિ મનસૈવહિ;
યમાદયસ્તુકર્તવ્યાઃ સિદ્ધે યોગે કૃતાર્થતા, ૯
પરાશ્રયેણ ભોક્ષતુ દ્વિધા સોડપિ નિરૂચ્યતે;
બ્રહ્મા બ્રાહ્મણુતાં યાતસ્તર્કપેણ સુ સેવ્યતે, ૧૦

- તે સર્વાર્થા ન આઘેન શાસ્ત્રં કિંચિદ્દુદીરિતમ્ ;
 અતઃ શિવશ્ચ વિષ્ણુશ્ચ જગતો હિતકારકૌ, ૧૧
 વસ્તુનઃ સ્થિતિસંહારૌ કાર્યૌ શાસ્ત્રપ્રવર્તકૌ;
 પ્રક્ષેવ તાદૃશં યસ્માત્ સર્વાત્મક તથોદિતૌ. ૧૨
 નિર્દોષ પૂર્ણ ગુણતા તત્ શાસ્ત્રે તથોઃ કૃતા;
 ભોગભોક્ષ ક્ષલેહાતું, શકતૌ દ્વાવપિ ચર્ધાપિ. ૧૩
 ભોગઃ શિવેન ભોક્ષસ્તુ, વિષ્ણુનેતિ વિનિશ્ચયઃ
 લોકેડપિ યત્પ્રભુર્ભુકતે તન્ન ચચ્છતિ કર્હિંચિત્, ૧૪
 અતિપ્રિયાય તદ્દપિ, દીયતે કવચિદેવ હિ;
 નિયતાર્થપ્રદાનેન તદ્દીયત્વં તદ્દાશ્રયઃ ૧૫
 પ્રત્યેકં સાધનં ચૈતદ્ દ્વિતીયાથૈ મહાન શ્રમઃ
 જીવાઃ સ્વભાવતો દુષ્ટા દેષાભાવાય સર્વદા. ૧૬
 શ્રવણાદિ તતઃ પ્રેમણા, સર્વ કાય હિ સિદ્ધયતિઃ
 ભોક્ષસ્તુ સુલભો વિષ્ણુર્ભોગશ્ચ શિવતસ્તથા. ૧૭
 સમર્પણેનાત્મનો હિ, તદ્દીયત્વં ભવેદ્ કુવમ્;
 અતદ્દીયતયા આપિ કેવલશ્ચેત્સમાશ્રિતઃ ૧૮
 તદ્દાશ્રયતદ્દીયત્વ બુદ્ધ્યૈ કિંચિત્સમાચરેત્;
 સ્વધર્મમનુતિષ્ઠન્ વૈ ભારદ્વૈગુણ્યમન્યથા, ૧૯
 ઇત્યેવં કથિતં સર્વં નૈતદ્ જ્ઞાને શ્રમઃ પુનઃ
 ॥ ઇતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતો બાલબોધગ્રન્થસંપૂર્ણમ્ ॥

अथ श्री सिद्धान्त मुक्तावली ग्रन्थ.

- नःवा हरिं प्रवक्ष्यामि स्वसिद्धान्तविनिश्चयम्;
कृष्णसेवा सदा कार्या मानसी सा परा भता, १
- येतस्तत्प्रवण्यं सेवा तत्सिद्धयै तनुवित्तमः
ततःसंसारदुःखस्य निवृत्तिर्प्रोक्तमिदमधनम्. २
- परं प्रह्म तु कृष्णो हि सन्निवृत्तः नन्दकं प्रहृत;
द्विद्वयं तद्धि सर्वं स्यात् ऐकं तस्माद्विलक्षणम्. ३
- अपरं तत्र पूर्वस्मिन् वाङ्मनो जडुः
मायिकं सगुण्यं कार्यं स्वतन्त्रं येति नैकधा. ४
- तदेतत्प्रकारेण लवतीति श्रुतेर्मतम्;
द्विद्वयं अपि गंगावद् ज्ञेयं सा जलरूपिणी. ५
- माहात्म्यसंयुता नृणां सेवतां लुप्तिमुक्तिदा;
भर्यादाभार्गविधिना तथा प्रह्मापि पुण्यताम्; ६
- तत्रैव देवतामूर्तिर्लोक्या या दृश्यते कवचित्;
गंगायां च विशेषेण प्रवाहालेहपुद्गले. ७
- प्रत्यक्षा सा न सर्वेषां प्राकाम्यं स्यात्तया जले;
विहितान्य कृत्वा तद्धि प्रतीत्यापि विशिष्यते. ८
- यथा जलं तथा सर्वं यथा शक्ता तथा प्रहृत;
यथा देवी तथा कृष्णः तत्राग्रे तद्विद्वान्यते. ९
- जगत्तु त्रिविधं प्रोक्तं प्रह्मविष्णुशिवास्ततः
देवता रूपवत्प्रोक्ताः प्रह्मणीत्यं हरिर्मतः १०
- काम्यारस्तु लोकेऽस्मिन् प्रह्माद्विषयो न आन्यथा;

- પરમાનંદરૂપે ત કૃષ્ણે સ્વાત્મનિ નિશ્ચયઃ ૧૧
- અતસ્તુ બ્રહ્મવાદેન કૃષ્ણે બુદ્ધિર્વિધીયતામ્ ;
- આત્મનિ બ્રહ્મરૂપે તુ છિદ્રા વ્યોમનીવ ચેતનાઃ ૧૨
- ઉપાધિનાશે વિજ્ઞાને બ્રહ્માત્મત્વાવબોધનેઃ
- ગંગાતીરસ્થિતો યદ્વદેવતાં તત્ર પશ્યતિ; ૧૩
- તથા કૃષ્ણં પરં બ્રહ્મ સ્વસ્મિન્ જ્ઞાની પ્રપશ્યતિ;
- સંસારી યસ્તુ ભજતે સ દૂરરથો યથાતથા. ૧૪
- અપેક્ષિતજલાદીનામભાવાત્તત્ર દુઃખભાક ;
- તસ્માન્કૃષ્ણમાર્ગસ્થો વિમુક્તઃ સર્વલોકતઃ ૧૫
- આત્માનંદ સમુદ્રસ્થ કૃષ્ણમેવ વિચિંતયેત્ ;
- લોકાર્થી ચેદ્ ભજેત્કૃષ્ણં કિલ્પ્ટો ભવતિ સર્વથા. ૧૬
- કિલ્પ્ટોપિ ચેદ્ ભજેત્કૃષ્ણં લોકો નશ્યતિ સર્વથા;
- જ્ઞાનાભાવે પુષ્ટિમાર્ગી તિષ્ઠેત્પૂજેત્સવાદિપુ. ૧૭
- મર્યાદાત્થસ્તુ ગંગાયાં શ્રીભાગવત તત્પરઃ
- અનુગ્રહઃ પુષ્ટિમાર્ગે નિયામક ઇતિ સ્થિતિઃ ૧૮
- ઉભયોસ્તુ કેમેણૈવ પૂર્વોક્તૈવ ફલિષ્યતિ;
- જ્ઞાનાધિકો ભક્તિમાર્ગ એવં તસ્માન્નિરૂપિતઃ ૧૯
- ભક્ત્યભાવે તુ તીરરથો યથા દુષ્ટૈઃ સ્વકર્મભિઃ
- અન્યથા ભાવમાપન્નસ્તસ્માન્સ્થાનાસ્થ નશ્યતિ. ૨૦
- એવં સ્વશાસ્ત્રસર્વસ્વં મયા શુભં નિરૂપિતમ્ ;
- એતદ્ બુધ્વા વિમુચ્યેત પુરુષઃ સર્વં સંશયાત્. ૨૧
- હી ! શ્રીમદ્બ્રહ્માચાર્ય વિરચિતા શ્રી સિદ્ધાંતમુક્તાવલી સમાપ્તમ્.

અથ શ્રી પુષ્ટિપ્રવાહમર્યાદાભેદ ગ્રન્થ.

- પુષ્ટિપ્રવાહમર્યાદા વિશેષેષુ પૃથક્ પૃથક્
 અવદેહક્રિયાભેદઃ પ્રવાહેષુ ફલેન ચ.
 વક્ષ્યામિ સર્વસંદેહા ન ભવિષ્યંતિ ચચ્છતે;
 ભક્તિમાર્ગસ્ય કથનાત્પુષ્ટિરસ્તીતિ નિશ્ચયઃ ૨
- દેહા ભૂતાસર્ગાવિત્યુકતેઃ પ્રવાહો-પિ વ્યવસ્થિતઃ
 વેદસ્ય વિદ્યમાનત્વાન્મર્યાદાપિ વ્યવસ્થિતા. ૩
- કશ્ચિદેવ હિ ભક્તો હિ યો મહાભક્ત પ્રતીજ્ઞાત,
 સર્વત્રોત્કર્ષકથનાત પુષ્ટિરસ્તીતિ નિશ્ચયઃ ૪
- ન સર્વોત્તમઃ પ્રવાહાદિ ભિન્નો વેદાસ્ય ભેદતઃ
 યદ્વાયસ્યેનિ વચનાન્નાહં વેદેરિતીરણાત. ૫
- માર્ગેકત્વેડપિ ચેદંત્યે તત્તુ ભક્ત્યાગમો મતો;
 ન તદુક્તં સૂત્રતો હિ ભિન્નો યુક્ત્યા હિ વૈદિકઃ ૬
- અવદેહકૃતિનાં ચ ભિન્નત્વં નિત્યતા. શ્રુતઃ
 યથા તદ્વત્ પુષ્ટિમાર્ગે દ્વયોરપિ નિષેધતઃ ૭
- પ્રમાણભેદાદ્ભિન્નો હિ પુષ્ટિમાર્ગો નિરૂપિતઃ
 સર્વભેદં પ્રવક્ષ્યામિ સ્વરૂપાંગ ક્રિયાયુતમઃ; ૮
- ઈચ્છામાત્રેષુ મનસા પ્રવાહં સ્પષ્ટવાન્હરિઃ
 વચસા વેદમાર્ગે હિ પુષ્ટિં કાચેન નિશ્ચયઃ ૯
- મૂલેચ્છાતઃ ફલં લોકે વેદોક્તં વૈદિકેડપિયઃ
 કાચેન તુ ફલં પુષ્ટૌ ભિન્નેચ્છાતોપિ નૈકતા. ૧૦
- તાનહં દ્વિષતો વાક્યાદિભિન્ના અવાઃ પ્રવાહિણુઃ

अत एवेतरो लिन्ना सांता मोक्षप्रवेशतः	११
तस्मान्नृवाः पुष्टिभार्गे लिन्ना एव न संशयः	
लगवद्रूपसेवार्थं तत्पुष्टिर्नान्यथा भवेत्.	१२
स्वर्गपेक्षावतारेण विगेन य गुणेन य;	
तारतम्यं न स्वर्गपे द्वेदे वा तत्क्रियासुवा.	१३
तथ.पि यावता कार्यं तावत्तस्य करोति हि;	
ते हि द्विधा शुद्धमिश्र लेहान्मिश्रा स्त्रिधा पुनः	१४
प्रवाहाद्विविधेन लगवत्कार्यं सिद्धये;	
पुष्ट्या विमिश्राः सर्वज्ञाः प्रवाहेषु क्रियारताः	१५
भयान्दया गुणज्ञास्ते शुद्धाः प्रेम्ण्यति दुर्लभाः	
एवं सर्गस्तु तेषां हि ह्रलं त्वत्र निरूप्यते.	१६
लगवानेव हि ह्रलं स यथाविर्भावेह भुवि;	
गुणस्वर्गपक्षेदेन तथा तेषां ह्रलं भवेत्.	१७
आसक्तौ लगवानेव शापं द्वापयति क्वचित्;	
अहंकारेऽथवा लोके तन्भार्गं स्थापनाय हि.	१८
न ते पाषाणतां यांति न य रोगाद्युपद्रवाः	
महानुभावाः प्रायेण शास्त्रं शुद्धतुल्यते.	१९
लगवत्तारतम्येन तारतम्यं लज्जन्ति हि;	
वैदित्क्यं लौकिकत्वं शपटयात्तेषु नान्यथा.	२०
वैष्णवत्वं हि सङ्गं ततोऽन्यत्र विपर्ययः	
संभन्धिनस्तु ये नृवाः प्रवाहस्थास्तथा परे.	२१
अर्षाणीशण्डवाभ्यारते ते सर्वे सर्ववर्त्मसु;	

क्षणात्सर्वत्वमायांति रुचिस्तेषां न कुत्रचित्.	२२
तेषां क्रियानुसारेण सर्वत्र सकलं द्रवम्.	
प्रवाहस्थान्प्रवक्ष्यामि स्वर्पांगक्रियायुताम्	२३
अवास्ते ह्यासुराः सपे' प्रवृत्तिं येति वर्णिताः	
ने च द्विधा प्रकीर्त्यन्ते ह्यज्ञाद्वर्गविलेहताः	२४
दुर्ज्ञास्ते भगवत्प्राकता ह्यज्ञास्ताननु ये पुनः	
प्रवाहेऽपि समागत्य पुष्टिस्थरैर्न युज्यते.	२५
सोऽपि तैस्तत्कुले जातः कर्मणा ज्ञयते यतः	
अनिश्रीमद्वल्लभाचार्यं विरचित पुष्टिप्रवाहमर्यादालेह समाप्तम्.	

अथ श्रीसिद्धान्त रहस्य ग्रन्थ.

आवण्यस्यामलै पक्षे अकृद्ग्यां भटानिशि;	
साक्षाद्भगवता प्राकृतं तदक्षरश उच्यते.	१
अस्मसंजघकरणात्सर्वेषां देह अवयोः	
सर्वहोषनिवृत्तिर्हि होषाः पंचविधाः स्मृताः	२
सहज देशकालोत्था लोकवेदनिर्पिताः	
संयोगजः स्पर्शजश्च न मन्तव्याः कथंचन.	३
अन्यथा सर्व होषाणुं न निवृत्तिः कथंचन;	
असमर्पितवस्तुनां तरमाद्वर्गनमाचरेत्	४
निवेदिलीः समर्प्यैव सर्व कुर्याद्विहित स्थितिः	
न भतं देवदेवस्य सामिलुकृतं समर्पणम्.	५
तस्माद्वाहौ सर्वकार्ये सर्ववस्तु समर्पणम्;	

દક્ષાપદારવચનં તથા ચ સકલં હરેઃ
 ન આહ્યમિતિ વાક્યં હિ ભિન્ન માર્ગપરં મતમ્;
 સેવકાનાં યથા લોકે વ્યવહારઃ પ્રસિદ્ધયતિ. ૭
 તથા કાર્યં સમર્થ્યેવ સર્વેષાં પ્રદક્ષતા તતઃ
 ગંગાત્વં સર્વદોષાણાં ગુણદોષાદિવર્ણના.
 ગંગાત્વેન નિરૂપ્યા સ્યાત્તદ્રદ્ધત્રાપિ ચૈવ હિ. ૯
 ઇતિશ્રીમદ્ભક્તભાચાર્યં વિરચિતં શ્રી સિદ્ધાન્તરહસ્યં સંપૂર્ણમ્.

અથ શ્રી નવરત્નસ્તોત્રમ્.

ચિંતા કાપિ ન કાર્યાં નિવેદિતાત્માભઃ કદાપીતિ;
 ભગવાનપિ પુષ્ટિસ્થો ન કરિષ્યતિ લૌકિકીં ચ ગતિમ્. ૧
 નિવેદનં તા સ્મર્તવ્યં સર્વથા તાદૃશૈર્જનૈઃ
 સર્વેશ્વરથ સર્વાત્મા નિજેચ્છાતઃ કરિષ્યતિ. ૨
 સર્વેષાં પ્રભુસંબંધો ન પ્રત્યેકમિતિ સ્થિતિઃ
 અતોડન્યવિનિયોગેડપિ ચિંતા કા સ્વસ્ય સોડપિચેત્. ૩
 અજ્ઞાનાદથવા જ્ઞાનાત્કૃતમાત્મનિવેદનમ્;
 યેઃ કૃષ્ણસાત્ કૃતપ્રાણુસ્તેષાં કા પરિદેવના. ૪
 તથા નિવેદને ચિંતા ત્યાજ્યા શ્રીપુરુષોત્તમે;
 વિનિયોગેપિ સા ત્યાજ્યા સમર્થો હિ હરિઃ સ્વતઃ ૫
 લોકે સ્વાસ્થ્યં તથા વેદે હરિસ્તુ ન કરિષ્યતિ;
 પુષ્ટિમાર્ગસ્થિતો યસ્માત્ સક્ષિણો ભવતાડખિલાઃ ૬
 સેવાકૃતિશુરૌરાજાઆધનં વા હરીચ્છયા;

अतःसेवापरं यित्तं विधाय स्थीयतांमुष्म.	७
यित्तोद्वेगं विधायपि हरिर्घट्टकरिष्यति;	
तथैव तस्य क्षीयेति मत्वा यित्तां कृतं त्यजेत्	८
तस्मात्सर्वात्मना नित्यं श्रीकृष्णुःशरण्युंभम;	
वह्निरेव सततं स्थेयमित्येव मे मतिः	९
धृति श्रीमद्वृत्तायाय विरयितं नवरत्नस्तोत्रं संपूर्णम्.	

अथ अंत ऊरु प्रबोध ग्रन्थ.

अन्तःकरण मद्राक्यं सावधान तया शृणु;	
कृष्णात् परं नास्ति हेव वस्तुतो द्रोषवर्जितम्.	१
यांदात्री येह राजपति जता, राजा य मानीता,	
कदाचिदपमानेऽपि भूततः का क्षतिर्भावेत्	२
सगर्पणादहं पूर्वमुत्तमः किं सदा स्थितः	
का ममाधमता लाव्या पश्चात्तापो यतो भवेत्.	३
सत्यसंकटपणे विष्णुर्नान्यथा तु हरिष्यति;	
आज्ञेव क्षयां सततं स्वामिद्रोहोऽन्यथा भवेत्	४
सेवकस्य तु धर्मोयं स्वामी स्वस्य करिष्यति,	
आज्ञा पूर्वं तु या जता गंगासागरसंगमे.	५
यापि पश्चान्मधुवने न कृतं तद् दयं भया,	
दृढदेशपरित्यागस्तृतीयो लोकगोचरः	६
पश्चात्तापं कथं तत्र सेवकोऽहं न यान्यथा;	
लौकिकप्रभुवत्कृष्णो न द्रष्टव्यःकथंचन.	७

સર્વં સમર્પિતં ભક્ત્યા કૃતાર્થોડસિ સુખી ભવ,	
પ્રોઢાપિ દુહિતાં ચદ્રત્સ્નેહાન્ન પ્રેખ્યતે વરે.	૮
તથા દેહે ન કર્તવ્યં પરસ્તુષ્ઠિ નાન્યથા,	
લોકવચ્ચેત્સ્થિતિર્મે સ્થાતિકં સ્થાદિતિ વિચારય.	૯
અશક્યે હરિરેવાસ્તિ મોહં મ.ગાઃ કથચન	
ઘ્નિતિ શ્રીકૃષ્ણહાસસ્ય વહ્નભસ્ય હિતં વચઃ	૧૦
ચિત્તં પ્રતિ યદ્વાકણ્યં ભક્તો નિશ્ચિંતતાં પ્રજેત,	
ઘ્નિતિ શ્રીમદ્વહ્નભાચાર્યં વિરચિતં “ અન્તઃકરણપ્રબોધ ”	
ગ્રન્થ સમાપ્તમ્	

અથ શ્રી વિવેકધૈયાશ્રય ગ્રન્થ.

વિવેકધૈયે સતતં રક્ષણીયે તથાશ્રયઃ	
વિવેકસ્તુ હરિઃ સર્વં નિજેન્દ્રાતઃ કરિષ્યતિ.	૧
પ્રાર્થિતે વા તતઃકિં સ્યાત્ સ્વામ્યભિપ્રાય સંશયાત્,	
સર્વં તસ્ય સર્વં હિ સર્વસામર્થ્યમેવ ચ	૨
અભિમાનશ્ચ સંત્યાજ્યઃ સ્વામ્યધિનત્વ ભાવનાત્,	
વિશેષતઃપ્રયેક્ષાજ્ઞા સ્યાદ્ અન્તઃકરણગોચરઃ	૩
તદ્વા વિશેષગત્યાદિ ભાવ્યં ભિન્નં તુ દેહિકાત્,	
આપદ્ગત્યાદિકાર્યેષુ હઠંરત્યાજ્યશ્ચ સર્વથા.	૪
અનાગ્રહશ્ચ સર્વં ધર્માધર્માગ્રહશંનમ્,	
વિવેકોડયં સમાખ્યાતો ધૈર્યં તુ વિનિરૂપ્યતે.	૫
ત્રિદુઃખસહનં ધૈર્યમામૃતેઃ સર્વતઃ સદ્વા,	
તકવત્ દેહવત્ ભાવ્યં જડવત્ ગોપભાયવત્.	૬

પ્રતિકારો યદ્વચ્છાતઃસિદ્ધએન્નાઅદ્વી ભવેત્	
ભાર્યાદીનાં તથાડન્યેષામમતશ્ચાક્રમં સહિત્.	૭
સ્વયમિન્દ્રય કાર્યાણિ કાયવાઈ મનસા ત્યજેત્,	
અશરેણાપિ કર્તવ્યં સ્વગ્યાસામથ્યં ભાવનાત્	૮
અશક્યે હરિરેવાસ્તિ સર્વમાશ્રયતો ભવેત્,	
એતત્સહન મત્રોક્તમાશ્રયો તો નિરૂપ્યતે	૯
અહિકે પારલોકે ચ સર્વથા શરણું હરિઃ	
દુઃખહાનૈઃ તથા પાપે ભયે કામાદ્યપરણે.	૧૦
ભક્તત્રોડે ભક્ત્યભાવે ભક્તોઽયાતિક્રમે કૃતે,	
અશક્યે વા સુશક્યે વા સર્વથા શરણું હરિઃ	૧૧
અહંકં રકૃતે એવ પેપ્યપોપણુ રક્ષણે,	
પોપ્યાનિક્રમણે એવ તથાન્તેવાસ્યતિક્રમે.	૧૨
અલોકિકમનઃ સિદ્ધા સર્વાર્થે શરણું હરિઃ	
એવં ચિત્તે રાદા ભાવ્યં વાચા ચ પરિકીર્તયેત્	૧૩
અન્યસ્ય ભજનં તત્ર સ્વતો ગમનમેવ ચ,	
પ્રાર્થનાકાર્યમાત્રેડપિ તતોડન્યત્ર વિવર્જયેત્	૧૪
અવિશ્વાસો ન કર્તવ્યઃ સર્વથા ગાઘકસ્તુ સઃ	
અદ્માશ્ચ ચાતકો ભાવ્યો પ્રાપ્ત સેવેત નિર્મમઃ	૧૫
યથાકથંચિત્કર્યાણિ કુર્યાદુચ્ચાવચાન્યપિ,	
કિં વા પ્રોકતેન બહુના શરણું ભાવયેદ્દરિમ્.	૧૬
એવમાશ્રયણું પ્રોકત સર્વેષાં સર્વદાહિતમ,	
કલૌ ભક્ત્યાદિમાર્ગા હિ દુઃસાધ્યા ઇતિમે મતિઃ	૧૭

॥ ઇતિ શ્રીમદ્દલભાચાર્ય વિરચિત “વિવેક
ધૈર્યાશ્રય” ગ્રન્થ સમાપ્તમ્ ॥

અથ શ્રી કૃષ્ણાશ્રયઃ

સર્વમાર્ગેષુ નષ્ટેષુ કલો ચ ખલધર્મિભિઃ;	
પાખંડપ્રચુરે લોકે કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ.	૧
મ્લેચ્છાકાંતેષુ દેશેષુ પાપૈકનિલયેષુ ચ	
સત્પીડાવ્યથ લોકેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ.	૨
ગંગાદિતીર્થં વર્ષેષુ દુષ્ટૈરેવાવૃતેષ્વિહ;	
તિરોહિતાદિદેવેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ.	૩
અહંકારવિમૂઢેષુ સત્સુ પાપાનુવર્તિષુ,	
લાલપૂમર્થચત્નેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ.	૪
અપરિજ્ઞાનનષ્ટેષુ મત્રેષ્વત્રતયોગિષુ;	
તિરોહિતાર્થદેવેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ.	૫
નાનાવાહવિનષ્ટેષુ સર્વકર્મવ્રતાદિષુ	
પાખંડકપ્રચત્નેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ.	૬
અજ્ઞમિલાદિદોષાણાં નાશકો ડનુભવે સ્થિતઃ	
જ્ઞાપિતાખિલમાહાત્મયઃ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ.	૭
બ્રાહ્મતાઃ સકલા દેવા ગણિતાનંદકં પ્રહતઃ	
પૂર્ણાનંદો હરિસ્તસ્માત્કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ.	૮
વિવેકધૈર્મ્યભક્ત્યાદિરહિતસ્ય વિશેષતઃ	
પાપાસકત સ્ય દીનસ્ય કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ	
સર્વે સામર્થ્યસહિતઃ સર્વત્રૈવાખિલાર્થકૃતઃ	૯
શરણસ્થસમુદ્ધારં કૃષ્ણં વિજ્ઞાપયામ્યહમઃ	૧૦
કૃષ્ણાશ્રયમિદં સ્તોત્રં ચઃ પઠેત્કૃષ્ણસન્નિધૌ;	

તસ્યાશ્રયો ભવેદકૃષ્ણ ઇતિ શ્રીવલ્લભોપ્રવીત્. ૧૧
 ॥ ઇતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં શ્રીકૃષ્ણાશ્રય સ્તોત્રં સંપૂર્ણં ॥

અથ ચતુઃ શ્લોકી.

સર્વદા સર્વભાવેન ભજનીયો મજાધિપઃ
 સ્વસ્યાયમેવ ધર્મો હિ નાન્યઃ ક્વાપિ કદાચન ॥ ૧ ॥
 એવં સદા સ્મ કર્તવ્યં સ્વયમેવ કરિષ્યતિ
 પ્રભુઃ સર્વસમર્થો હિ તતો નિશ્ચિન્તતાં મજેત્. ॥ ૨ ॥
 યદિ શ્રીગોકુલાધીશે ધૃતઃ સર્વાત્મના હૃદિ
 તતઃ કિમપરં શ્રુદિ લૌકિકૈર્વૈદિકૈરપિ, ॥ ૩ ॥
 અતઃસર્વાત્મના શશ્વદ્ગોકુલેશ્વર પાદયોઃ
 સ્મરણં ભજનં ચાપિ ન ત્યાજ્યમિતિ મે મતિઃ ॥ ૪ ॥
 ॥ ઇતિશ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતા ચતુઃશ્લોકી સંપૂર્ણમ્ ॥

અથ ભક્તિવર્દિની ગ્રન્થ.

યથા ભક્તિઃ પ્રવૃદ્ધા સ્યાત્ તથો પાથો નિરૂપ્યતે
 બીજ ભાવે દૃઢે તુસ્યા ત્યાગાચ્છૂવણ કીર્તનાત્. ૧
 બીજદાઢ્યપ્રકારસ્તુ ગૃહે સ્થિત્વા સ્વધર્મતઃ
 અવ્યાવૃત્તોભજેદકૃષ્ણં પૂજયા શ્રવણાદિભિઃ. ૨
 વ્યાવૃત્તોપિ હરૌ ચિત્તં શ્રવણાદૈઃ ચતેત્સદા,
 તતઃ પ્રેમ તથા સક્તિર્વ્યસનં ચ યદા ભવેત્. ૩
 બીજં તદુચ્યતે શાસ્ત્રે દૃઢં યન્નાપિ નશ્યતિ,
 સ્નેહાદ્રાગવિનાશઃ સ્યાદાસકત્યા સ્યાદ ગૃહાદ્વયિઃ. ૪

ગૃહસ્થાનાં બાધકત્વમનાત્મત્વં ચ ભાસતે, ચદા સ્યાદ્ વ્યસનં કૃષ્ણે કૃતાર્થઃ સ્યાર્ત્તદૈવ હિ,	૫
તાદૃશસ્યાપિ સતતં ગૃહસ્થાનં વિનાશકમ્, ત્યાગં કૃત્વા યતેધસ્તુ તદ્વર્થાયૈકમાનસઃ	૬
લભતે સુદ્રઢાં ભક્તિં સર્વતો ડ્યધિકાં પરામ્, ત્યાગે બાધકભૂયસ્ત્વં દુઃસંસર્ગોત્તથાન્નતઃ	૭
અતઃસ્થેયં હરિસ્થાને તદ્દીયૈઃસદ્ તપરેઃ અદૂરે વિપ્રકર્ષે વા યથા ચિત્તં ન દુષ્યતિ,	૮
સેવાયાં વા કથાયાં વા યસ્યાસકિતદ્રઢા ભવેત્, ચાવજીવં તસ્ય નાશે! ન ક્વાપીતિમતિર્મમ.	૯
બાધસંભાવનાયાન્તુ નૈકાન્તે વાસ ઇધ્યતે; હરિસ્તુ સર્વતો રક્ષાં કરિષ્યતિ ન સંશય;	૧૦
ઈત્યેવં ભગવચ્છ્રાં ગુઢતત્ત્વં નિરૂપિતમ્; ય એતત્સમધીયીત તસ્યાપિ સ્યાદ્દ્રઢા રતિઃ	૧૧
ઈતિ શ્રીમદ્ભગવાચાં વિરચિત ભક્તિવર્દિની ગ્રન્થ સમાપ્તમ્.	

અથ જલભેદ ગ્રન્થ.

નમસ્કૃત્ય હરિં વક્ષ્યે તદ્ગુણાનાં વિભેદકાનુ, ભાવાનુ વિંશતિધા, ભિન્નાનુ સર્વં સંદેહ વારકાનુ;	૧
ગુણભેદાસ્તુ તાવંતો યાવંતો હિ જલે મતાઃ ગાયકાઃ કૂપસંકાશા ગંધર્વા ઇતિ વિશ્રુતાઃ	૨
કૂપભેદાસ્તુ યાવંતસ્તાવંતસ્તેડપિ સંમતાઃ	

कुल्याः पौराणिकाः प्रोक्ताः पारंपर्ययुता बुवि.

३

क्षेत्रप्रविष्टास्ते अपि संसारोत्पत्तिहेतवः

वेश्यादिसहिता मत्ता गायका गतसंज्ञिताः

४

जलार्थमेव गतास्तु नीया गानोपलुविनः

हृद्वास्तु पठिताः प्रोक्ता भगवच्छास्त्रतपराः

५

संहृद्धारकास्तत्र सूहा गंभीरमानसाः

सरः कमलसंप्लवाः प्रेम युक्तास्तथा पुधाः

६

अल्पश्रुताः प्रेमयुक्ता वेशंताः परिकीर्तिता

कर्मशुद्धाः पद्मलानि तथाऽपश्रुतिभक्तयः

७

योगध्यानादिसंयुक्ता गुण्वा वप्याः प्रकीर्तिताः

अलोकिकेन ज्ञानेन ये तु प्रोक्ता हरेर्गुणाः

काहायिकाः शण्डगम्याः पतत् शण्डाः प्रकीर्तिताः

देवाद्युपासनोद्भुताः पृष्ठा भूमेरिवोद्गताः

साधनादिप्रकारेषु नवधा लङ्कितमार्गताः

१०

प्रेमपूर्वा रक्षुरद्धर्माः स्थंढमानाः प्रकीर्तिताः

यादृशास्तादृशाः प्रोक्ता वृद्धिक्षय विवर्जिताः

११

स्थावरास्ते समाग्याता मर्यादैकप्रतिष्ठिताः

अनेकजन्मसंसिद्धा जन्मप्रलृप्ति सर्वदा.

१२

संगादिगुणुद्घोषाभ्यां वृद्धिक्षययुता बुविः

निरंतरोद्गमयुता नद्यस्ते परिकीर्तिताः

१३

अतादृशाः स्वतंत्राश्चेत्सधवः परिकीर्तिताः

पूणा भगवद्गीया ये शेषव्यासाग्निभाङ्गताः

१४

જડનારહ મેત્રાધાસ્તે સમુદ્રાઃ પ્રકીર્તિતાઃ	
લોકવેદગુણૈર્મિશ્રભાવનૈક હરેશુંણાન્,	૧૫
વર્ણયન્તિ સમુદ્રાસ્તે દ્વારાધાઃ ષટ પ્રકીર્તિતાઃ	
ગુણાતીતતયા શુદ્ધાન્ સચ્ચિદ્દાનન્દ રૂપણુઃ	૧૬
સર્વાનેવ ગુણાન્ વિષ્ણૌર્વર્ણયન્તિ વિચક્ષણાઃ	
તેઽમૃતોદાઃ સમાખ્યાતાસ્તદ્વાકપાનં સદુર્લભમ્	૧૭
તાદૃશાનાં કવચિદ્વાક્યં દૂતાનામિવ વર્ણિતમ્;	
અભમિલા કર્ણનવત્ મિંદુપાનં પ્રકીર્તિતમ્ .	૧૮
રાગાજ્ઞાનાદિ ભાવાનાં સર્વથા નાશન યદ્વા;	
તદ્વા લેહનમિત્યુકતં સ્વાનન્દોદ્ ગમકારણમ્	૧૯
ઉદ્ધૃતોદકવત્સર્વે પતિતોદકવત્તથા;	
ઉક્તાતિરિક્તવાક્યાનિ ફલં આપિ તથા તતઃ	૨૦
ઘતિ છવેન્દ્રિયગતા નાનાભાવં ગતાભુવિ;	
રૂપતઃ ફલતશ્ચેવ ગુણા વિષ્ણૌર્નિરૂપિતાઃ	૨૧
॥ ઘતિ શ્રીમદ્વૃક્ષભાગ્યાયં વિરચિત જલભેદગ્રંથ સમાપ્તમ્ . ॥	

॥ અથ પંચપદાનિ ॥

શ્રીકૃષ્ણરસવિક્ષિપ્તમાનસા રતિવર્જિતાઃ	
અનિર્વૃતા લોકવેદે તે મુખ્યાઃ શ્રવણૌત્સુકાઃ	૧
વિક્લિન્નમનસો યે તુ ભગવત્સ્મૃતિ વિહ્વલાઃ	
અર્થૈકનિષ્ઠાસ્તે આપિ મધ્યમાઃ શ્રવણૌત્સુકાઃ	૨
નિઃસદ્વિગ્ધં કૃષ્ણતત્ત્વં સર્વભાવેન યે વિદુઃ	

તે ત્વાવેશાત્તુ વિકલા નિરોધાદ્વા ન ચાન્યથા	૩
પૂર્ણભાવેન પૂર્ણાર્થીઃ કદાચિન્ન તુ સર્વદાઃ	
અન્યાસકતારતુ યે કેચિદ્દમ્ભાઃ પરિકીર્તિતાઃ	૪
અનન્યમનસો મત્યા ઉત્તમાઃ શ્રવણાદિષુ	
દેશકાલ દ્રવ્ય કર્તુ મંત્રકર્મ પ્રકારતઃ	૫
॥ ઇતિ શ્રીમદ્ભૂલ ચર્ય ચિરચિત્ પંચપદાનિ સમાપ્તમ્ ॥	

અથ શ્રી સંન્યાસનિર્ણય ગ્રંથ.

પશ્ચાત્તાપનિવૃત્ત્યર્થં પરિત્યાગો વિચાર્યતે,	
સ માર્ગાદિતીયે પ્રાકતૌ ભક્તૌ જ્ઞાને વિશેષતઃ	૧
કર્મેભાગે ન કર્તવ્યઃ સુતરાં કલિકાલતઃ	
અત આદૌ ભક્તિમાર્ગે કર્તવ્યત્વાદિચારણા,	૨
શ્રવણાદિ પ્રવૃત્ત્યર્થં કર્તવ્ય ત્વેન નંધ્યતે;	
સહાયસગસાધ્યન્વત સાધનાનાં ચ ન્દક્ષણાત્.	૩
અભિમાનાન્નિ યોગાચ્ચ તદ્દર્મેશ્ચ વિરોધતઃ	
ગૃહાદેખોધકત્વેન સાધનાર્થે તથા ચદ્.	૪
અગ્રેષ્ઠપિ તાદૃશૈરેવ સંગો ભવતિ ન ન્યથા;	
સ્વયં ચ વિષયાકાંતપાખંડી સ્યાતુ કાલતઃ	૫
વિષયાકાંતદેહાનાં નાવેશઃ સર્વદા હરેઃ	
અતોઽત્ર સાધને ભક્તૌ નૈવ ત્યાગઃ સુખાવહઃ	૬
વિરહાતુ ભવાર્થં તુ પરિત્યાગઃ પ્રશમ્યતે;	

- स्वीयगन्ध निवृत्त्यर्थं वेधः सोऽत्र न आन्यथा. ७
- क्रौडिन्यो गोपिकाः प्रोक्ता गुरवः साधनं च तत् ;
 लावो लावनया सिद्धः साधनं नान्यद्विध्यते. ८
- विकलत्वं तथाऽस्वास्थ्यं प्रकृतिः प्राकृतं न हि,
 ज्ञाने गुण्याश्च तस्यैवं वर्तमानस्य आधकाः ९
- सत्यदोके स्थितिर्ज्ञानात् सन्यासेन विशेषितात् ;
 लावना साधनं यत्र इदं य.पि तथा लवेत्. १०
- तादृशाः सत्यदोकाहौ तिष्ठत्येव न संशयः
 अङ्गिश्चेत्प्रकटः स्वात्मा वन्दितप्रविशेद्यदि,
 तदैव सकलौ अन्यौ नाशमेति न आन्यथा ;
 गुण्यास्तु संगराद्धित्या जञ्जनार्थं लवन्ति हि, १२
- लगवान्न इलङ्घ्यत्वं ननात्र आधकं ध्व्यते ;
 स्वास्थ्यवाक्यं न कर्तव्यं दुयालुर्न विद्ध्यते, १३
- दुर्लभोऽयं परित्यागः प्रेम्णा सिद्धयति नान्यथा,
 ज्ञानमार्गे तु सन्यासो द्विविधोऽपि विचारितः १४
- ज्ञानार्थमुत्तरांगं च सिद्धिर्जन्मशतैः परम् ;
 ज्ञानं च साधना पेशं यज्ञादि श्रवणान्मतम्, १५
- अतः कलौ स सन्यासः पाश्चात्तापाय नान्यथा ;
 पाप्माद्धित्वं लवेन्न्यापि तस्मान्नज्ञाने न सन्यासेत् १६
- सुतरां कलिदोषाणां प्रणलत्वादि'त स्थितम्,
 लज्जित मार्गेऽपि चेद्दोषस्तदा किं कार्यमुच्यते.
 अत्रारंभे न नाशः स्यात्तद्विज्ञातस्याप्यलावतः

સ્વાસ્થ્ય હેતોઃ પરિત્યાગાદ્યાધઃ કેનારય સંભવેત્.	૧૮
હરિરત્ર ન શકનોતિ કતું બાધાં કુતોપરે;	
અન્યથા માતરો બાલાન્નસ્તન્યૈઃ પુપુષુઃ કવચિત્.	૧૯
જ્ઞાનનામપિ વાક્યેન ન ભક્તં મોહયિષ્યાત;	
આત્મપ્રદઃ પ્રિયશ્ચાપિ કિમર્થં મોહયિષ્યતિ.	૨૦
તસ્માદુક્ત પ્રકારેષુ પરિત્યાગો વિધીયતામ્;	
અન્યથા ભ્રશ્યતે સ્વાર્થોદિતિ મે નિશ્ચિતા મતિઃ	૨૧
ઇતિ કૃષ્ણ પ્રસાદેન વહ્ન્યેન વિનિશ્ચિતમ્;	
સંન્યામવરણં ભક્તાવન્યથા પતિતો ભવેત્.	૨૨
હતિ શ્રીમદ્વેદ્યભાષ્યાર્ય વિરચિતં મંન્યાસનિર્ણય સમાપ્તમ્.	

અથ નિરોધસક્ષણુ ગ્રંથ.

યચ્ચ દુઃખં યશોદાયા નન્દાદીનાં ચ ગોકુલે;	
ગોપિકાનાં તુ યદ્દુઃખં તદ્દુઃખં સ્યાન્મમ કવચિત્,	૧
ગોકુલે ગોપિકાનાં ચ સર્વેષાં વ્રજવાસિનામ્;	
યત્સુખં સમભૂત્તન્મે ભગવાન્ કિં વિધાસ્યતિ.	૨
ઉદ્ભવાગમને ભત ઉત્સવઃ મુમહાન્યથા;	
વૃન્દાવને ગોકુલે વા તથા મે મનસિ કવચિત્.	૩
મહતાં કૃપયા યાવત ભગવાન્ દયયિષ્યતિ;	
તાવદાનન્દ સન્દોહઃ કિત્યંમાનઃ સુખાય હિ.	૪
મહતાં કૃપયા યદ્વત કીર્તનં સુખદં સદા;	
ન તથા લોકિકાનાં તુ સિન્ધ્ય ભોગ્ગન રૂક્ષવત્.	૫

ગુણગાને સુખવાસિર્ગોવિન્દસ્ય પ્રજયતે;	
યથા તથા શુકાદનાં નૈવાત્માન કુતોન્યતઃ	૬
કિલશ્યમાનાન્ જનાન્ દૃષ્ટ્વા કૃપાયુકતો યદા ભવેત;	
તદ્દા સર્વ સદ્ધાનંદહૃદિસ્થ નિર્ગતં બહિઃ	૭
સર્વાનંદમયસ્યાપિ કૃપાનંદઃ સુદુલ્ભઃ	
હૃદયગતઃ સ્વગુણાન્ શ્રુત્વા પૂર્ણઃ પદાવયતે જનાન્	૮
તત્પ્રમાત સર્વં પરિત્યજ્ય નિરૂદ્ધઃ સર્વદા ગુણાઃ	
સદ્ધાનંદ પરિગેયાઃ સચ્ચિદાનંદતા તતઃ	૯
અહં નિરૂદ્ધો રોધેન નિરોધપદવીં ગતઃ	
નિરૂદ્ધાનાં તુ રોધાય નિરોધવર્ણયામિ તે.	૧૦
હરિણા યે વિનિમુકતાસ્તે મગ્ના ભવસાગરે;	
યે નિરૂદ્ધાસ્ત એવાત્ર મોહમાયાંત્વહર્નિશમ.	૧૧
સંસારાવેશ દુષ્ટાનામ ઇન્દ્રિયાણા હિતાય વૈ;	
કૃષ્ણસ્ય સર્વં વસ્તુનિ ભૂમ્ન ઇશસ્ય યોજયેત્.	૧૨
ગુણૈર્વાવિષ્ટચિત્તાનાં સર્વદા મરંયરિણુઃ	
સંસારવિરહકલેશો ન સ્યાતાં હરિવત્સુખમ.	૧૩
તદ્દા ભવેદ્યાલુત્વમ્ અન્યથા કંરતા મતાઃ	
બાધશંકાપિ નાસ્ત્યત્ર તદ્ધ્યાસોપિ સિદ્ધયતિ.	૧૪
ભગવદ્ધર્મં સામથ્યોદ્ધિરાગો વિષયે સ્થિરઃ	
ગુણૈર્હરેઃ સુખસ્પશાન્ન દુઃખં ભાતિ કહિંચિત્	૧૫
એવં જ્ઞાત્વા જ્ઞાનમાર્ગાદુત્કર્ષો ગુણવર્ણને;	
અમત્સરેરલુપ્તૈશ્ચ વર્ણનીયાઃ સદા ગુણાઃ	૧૬

હરિમૂર્તિઃ સદા ધ્યેયા સંકલ્પાદપિ તત્ર હિ;	
શ્રવણં કીર્તનં સ્પષ્ટં પુત્રે કૃણુ પ્રિયે રતિઃ	
પાયોર્મલાંશત્યાગેન શેષભાગં તનો નયેત્	૧૮
યસ્ય વા ભગવત્ કાર્યં સદા સ્પષ્ટં ન દૃશ્યતે;	
નદા વિનિગ્રહસ્તસ્ય કર્તવ્ય ઇતિ નિશ્ચયઃ	૧૯
નાતઃ પરતરો મત્રો નાતઃ પરતરઃ સ્તવઃ	
નાતઃ પરતરા વિદ્યા તીર્થં નાતઃ પરાત્પરમ્	૨૦
મતિ શ્રીમદ્દ્વિભાષ્યાર્થ વિરચિતં નિરોધલક્ષણ ગ્રંથ સમાપ્તમ્	

અથ સેવાકૃત ગ્રંથ.

યાદશી સેવના પ્રોક્તા તત્સિદ્ધૌ ફલમુચ્યતે;	
અલોકિકસ્ય દાને હિ યાદ્યં સિદ્ધયેન્મનોરથઃ	૧
ફલં વા ભધિકારો વા ન કાલોત્ર નિયામકઃ	
ઉદ્દેશઃ પ્રતિબન્ધો વા ભોગો વા સ્યાન્તુ બાધકઃ	૨
અકર્તવ્યં ભગવતઃ સર્વથા ચેદ્ગતિર્ન હિ;	
યથા વા તત્ત્વનિર્ધારો વિવેકઃ સાધનં મતમ્	૩
બાધકાનાં પરિત્યાગો ભોગેષ્યેકં તથા પરમ્;	
નિષ્પ્રત્યુહં મહાન્ભોગઃ પ્રથમે વિશતે સદા.	૪
સવિધ્નોદ્ધો ઘાતકઃ સ્યાત્ બલાદેતૌ સદા મતો;	
દ્વિતીયે સર્વથા ચિન્તા ત્યાજ્યા સંસાર નિશ્ચયાત્	૫
નન્વાદ્યે દ્વાતૃતા નાસ્તિ તૃતીયે બાધકં ગૃહમ્.	
અવશ્યેયં સદા ભાવ્યાસર્વમન્યન્મનો ભ્રમઃ	૬

તદ્દીયૈરપિ તત્કાર્યં પુષ્ટો નૈવ વિલખયેત;

ગુણક્ષોભોપિ દ્રષ્ટવ્યમેતદ્દેવૈત મે માત

કુસુદ્ધિરત્ર વા કાચિદુત્પદ્યેત સર્વે ભ્રમ

ઇતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિત સેવાશલ સમાપ્તમ.

શ્રીગોપીગીત પ્રારંભ.

લલિતવૃત્તમ.

જયતિ તેડધિકં, જન્મના પ્રજઃ શ્રયત ઇન્દિરા શશ્વદત્ર હિ.

દયિત ! દશ્યતાં દિક્ષુ તાવકાર્ત્ત્વયિ ધૃતાસવસ્ત્વાં વિચિન્વતે. ૧

શરદુદ્ધાશયે સાધુજાતસત્સરસિન્નેહરશ્રીમુખા હશા,

સુરતનાથ ! તે શુદ્ધકદ્ધાસિકા વરદ નિધનતો નેહ કિં વધઃ ? ૨

વિષજલાખ્યયાદયાલરાક્ષસાદર્ષમારુતાદ્વેદ્યતાનલાત ;

વૃષમયાત્મજાદ્વિશ્વતોભયાદૃષભ ! તે વયં રક્ષિતા મુહુઃ ૩

ન ખલુ ગોપિકાનન્દનો ભવાનખિલદેહિનામન્તરાત્મદૃઢ,

વિખનસાર્થિતો વિશ્વગુપ્તયે સખ ! ઉદેયિવાન્સાત્વતાં કુલે. ૪

વિરચિતાભયં વૃષ્ણધુયે ! તે ચરણમીયુષાં સંચુતેભયાત ;

કરસરોરુહં કાન્ત ! કામદં શિરસિ ઘેહિ નઃ શ્રીકરગ્રહમ. ૫

પ્રજજનાતિહૃન્વીર યોષિતાં નિજજનસ્મયધ્વંસનસ્મિત !

ભજ સખે ! ભવત્કિંકરીઃ સ્મ નો જલરુહાનનં ચારુ દર્શય ૬

- प्रलुतद्वेदिनां पापकर्शनं तृणयरातुगं श्रीनिकेतनम्;
 इष्टिर्गुणार्पितं ते पद्मभुजं कृष्ण कुशेषु नः कृन्धि हृत्स्थयम्. ७
- मधुरया गिरा वङ्गुवाक्यया युधमनोज्ञया पुष्करेक्ष्ण,
 विधिकरीरिभा वीर ! मुह्यतीरधरसीधुनाऽप्याययस्व नः ८
- नव कथाऽमृतं तप्तञ्जनं कविभिरीडितं कम्बुपापहृत्,
 अवलुभंगलं श्रीमहाततं लुवि गृणन्ति ते लूरिहा जनाः ९
- प्रहसितं प्रिय ! प्रेमवीक्ष्णुं विह्वरणुं य ते ध्यानमंगलम्,
 रहसि संविदो या हृदिरपृशःकुहक ! नो मनः क्षास्यन्ति हि १०
- यलसि यद्वज्रव्याख्यन्यशूत्रलिनसन्दरं नाथ ! ते पद्मम्,
 शिलतृणकुंरःसीदतीति नः कलिलतां मनः कान्त ! गच्छति. ११
- हिनपरिक्षये नीचकुन्तलेवनरुहाननं भिन्नहावृतम्;
 धनरञ्जस्वलं दर्शयन्मुहुर्भर्त्तास नः स्मरं वीर ! यच्छसि. १२
- प्रलुतकामदं पद्मज्योतिरं धरणिमण्डनं ध्येयमापदि,
 अरणुपङ्कजं शतम् य ते रमण ! नः स्तनेर्पर्याधिहृत् १३
- सुरतवर्धनं शोकनाशनं स्वास्त्येयाना सुप्तं युष्मिन्नम्,
 धतरागविरमारणुं नृणां वितर वीर ! नरतेऽधरामृतम्. १४
- अटति यद्भलवान्निह काननं त्रुटियुगायने त्वामपश्यताम्,
 कुटिलकुन्तलं श्रीमुखां य ते जड उद्दीक्षतां पद्मकृदृदशाम् १५
- पतिमुतान्वयभ्रातृभान्धवानतिविलम्ब्य तेऽन्त्यज्युतागताः
 गतिविहस्तयोद्गीतमोहिताः कितव योषित-करत्यजेन्निशि. १६
- रहसि संविदं हृत्स्थयोदयं प्रहसिताननं प्रेमवीक्ष्णुम्,
 मृहदुरःश्रियो वीक्ष्यधाम ! ते मुहुरतिरपृष्टा मुह्यते मनः १७

મજ્જવનૌકસાં વ્યક્તિરંગ તે વૃજ્જિનહન્યલં વિશ્વમંગલમ્;
 ત્યજ મનાક્રય નરત્વસ્પૃહાત્મનાં સ્વજનહૃદ્ગ્નં યન્નિષુદ્ધનમ્. ૧૮
 યત્ત સુખત ચરણામ્બુજ્જલં સ્તરેષુ લીતાઃ શનઃ પ્રિયદધીમહ કર્કશેષુ;
 તેનાટવીમટસિ તન્દ્યથતે ન કિંસ્વિત્કૂર્પાદિભિઞ્મતિ

ધીર્ભવદ્વાયુષાં નઃ ૧૯

શ્રી શુક ઉવાચ

ઇત ગોપ્યઃ પ્રગાયન્ત્યઃ પ્રલપન્ત્યશ્ચ ચિત્રધ્રા,

રુરુદુઃ સુસ્વરં રાજન્કૃષ્ણદર્શનલાલસાઃ

૨૦

તાસામાવીરભૂચ્છેરિઃ સ્મયમાનમુખામ્બુજં

પીતાંબરધરઃ સ્વપ્ત્વી સાક્ષાન્મન્મથમન્મથઃ

૨૧

ઇત શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે દશમસ્કન્ધે ગોપીગીતે

કૃષ્ણસ્તુતિર્નામ એકત્રિંશોઽધ્યાયઃ

૩૧

શ્રીમર્વોત્તમજીનું ધોલ.

બલે પ્રકટયા શ્રીવલ્લભદેવ, શ્રી પુરૂષોત્તમ ભુતલ ફરીલ.

નહિ પ્રાકૃત ધર્મનો લેશ; અપ્રાકૃત નિજવપુ ધરીલ.

૧

કરે નિગમ નિરૂપણ એમ, તે સાકારની સ્તુતિ કરીલ,

મહાકલિકાલાદિક દોષ; પંડિતની દૃષ્ટિ તિમિર ભરીલ.

૨

મહિમા નવ જાણે જેહ. તે કહીએ ખરાસુર અરિલ;

વહાલે દયા કરી મુખરૂપ, નિજલીલા પ્રકટ કરીલ.

૩

જેની વાણી અતિદુર્ભોધ થાય સુબોધ જેણે કરીલ.

તેનાં અષ્ટોત્તર શતનામ, તે કહીએ મહા અઘ હરિલ.

૪

જેના રૂપિવર અગ્નિકુમાર, જગતી છંદ નામે ધરીજી;
શ્રી કૃષ્ણ કમલ મુખ દેવ, બીજ દષ્ટિ કરૂણા ભરીજી. ૫
જેની ભક્તિમાં અતરાય; તે નાશને પ્રયોજન સહીજી;
આપે અધરામૃતની સિદ્ધિ, તે મધ્યે નિશ્ચય કરીજી. ૬

ઢાળ.

વહાલો આનંદ પરમાનંદ કહેવાય, શ્રીકૃષ્ણ કમલ મુખ કૃપાનિધિ થાય
વહાલો દેવી ઉદ્ધારણ પ્રયત્ન ઉપાય, જેના રમરણમાત્રથી આર્તી જાય.
શ્રી ભાગવત ગુઢાર્થ પ્રકટાય, સાકાર બ્રહ્મનો વાદ સ્થપાય. ૯
વેદપારંગ ગ્રાહ ભુવન કહેવાય, માયાવદ નિરાકૃત સહુ ભિલિ ગાય.
સર્વવાદિ નિરાસ કોધા તે લખાય, ભક્તિમાર્ગ સરસ કમલ વિકસાય.
શ્રી ગુદ્રાદિકનેઉદ્ધારવા સમર્થ, જેના સાધનબલથી ન થાય અર્થ. ૧૨
અંગીકારમાત્રથી સર્વસ્વ કીચે, કીધાં શ્રીગોપીજન પ્રતિને પ્રિયે ૧૩
અંગીકાર કરે મર્યાદાનુસાર, મહાકરૂણાવંત સમર્થ અપાર. ૧૪
વહાલો અદેયદાન દેવાને ચતુર, મહાઉદાર ચરિત્ર કરે બહુ પૂર, ૧૫
લીલા દેખાડી પ્રાકૃતની જેહ, તે મિષે મોહ્યા સુર રિપુ તેહ, ૧૬
વેશ્વાનર શ્રીવલ્લભ છે નામ, વહાલો સુંદર રૂપ સ્વજન હિત કામ. ૧૭
કૃષ્ણભક્તિ કરે જન શિક્ષાકાજ, આપે અખિલ ઇષ્ટ શ્રીવલ્લભરાજ. ૧૮
સર્વલક્ષણથી સંપન્ન વિવેક, શ્રીકૃષ્ણ જ્ઞાન દાતા ગુરુ એક. ૧૯
પોતાના આનંદ થકી બહુ પુષ્ટ, એના કમલ પત્રસે નેત્ર સંતુષ્ટ. ૨૦
કૃપાદષ્ટિની વૃષ્ટિથી હરખ્યા મન, તે દાસદાસી પતિ પ્રિય છે અનન્ય
રોષદષ્ટિ કરે ભક્તિ શત્રુ પ્રબલ, ભક્ત સેવંતા સુખ સેવા રસાલ. ૨૨
જીરે ભક્તિ વિનાનહિ સેવાસાધ્ય, તે કારણથી કહીએ દુરારાધ્ય. ૨૩
જેના ચરણસરોજ દુર્લભ દરશાય, તેના ઉગ્ર પ્રતાપ ત્રેલોક કહેવાય.

વચનામૃત કરી પૂર્વા સેવકના અથે, શ્રીભાગવત અમૃત મથન સમર્થ
 તેનો સાર કહીએ વ્રજસંહરીનો ભાવ, તે પરિપૂર્ણ છે દેહ ભરાવ. ૨૬:
 સાન્નિધ્યમાત્ર કરે કૃષ્ણપ્રેમ, ભક્તિ મુક્તિ દેવાનું એહું નેમ. ૨૭
 એક રાસલીલામાં તેનું તાન, પ્રભુ કૃપા કરીને કરે કથાનું દાન. ૨૮
 વહાલો વિરહના અનુભવને હેતે કાજ, સર્વ ત્યાગ જણાવ્યો શ્રીવલ્લભરાજ
 ઉપદેશ કર્યો ભક્તિમાર્ગ આચાર, લોક માંહે કર્યો કર્મ માર્ગ પ્રચાર.
 વેદ શાસ્ત્ર કહ્યાં યજ્ઞાદિક દાન, તેનું ફલ મર્યાદા ભક્તિ નિદાન.
 પ્રભુ પૂર્ણાનંદ છે પૂરણ કામ, સરસ્વતીના પતિ દેવ ઈશ અભિરામ.
 વહાલે સહસ્ત્ર કહ્યાં પુરુષોત્તમ નામ, નિજજનને આપયનું છે ધામ,
 ભક્તિમાર્ગની રીતે કરવા ઉપદેશ બહુ અંત કરીને ટાળ્યો સંશયના લેશ
 જેને પામવા છે.ડયા પ્રાણુથી પ્રિયે, એવા ભક્ત સમાજ બિનજે શ્રીએ
 આપ સાધન કરે નિજ દાસને કાજ, એવા સમર્થ શ્રીવલ્લભ મહારાજ
 કરવા ભક્તિ પ્રચારક ભૂતલ માંહી, વશ કીધા પિતા થઈને ગ્રહી બાહિ
 સર્વે સામર્થ્ય ધયું પોતાન વંશ. ગર્વ દૂર કરી ટાળ્યો સંશયના અંશ
 પ્રભુ પ્રતિવ્રતાના પતિ સાક્ષાત, કરે યહ લોક પરલોક દાન વિગ્યાન
 જેના અતઃકરણ છે ગુઢ અપાર, અંગીકૃતને જણાવ્યો મનનો વિચાર
 ઉપાસનાદિક માર્ગ જે અન્ય, તેનો મોહ ટાળીને કીધા સેવક અનન્ય,
 કર્યો નિશ્ચય જે ભક્તિ સર્વથી વિશેષ, કીધો શરણમાગનો જીવો ઉપદેશ
 શ્રીકૃષ્ણના મનની જાણે વાત; લીલાકુજ બિહારી પરિપૂર્ણ ગાત,
 કથારસ મમ સદા છે ચિત્ત, વિસયું સૌ તે થકી બીજું વિત્ત.
 પ્રિય છે ઘણું વ્રજને વ્રજનો વાસ; કરે પુષ્ટિલીલા એકાંત વિલાસ,
 કરે ભકતેચ્છા પરિપૂર્ણ દાન, નહિ નિજ લીલાનું કોઈને જ્ઞાન.
 અતિ મોહિત જેનું શીલ ઘણું, નહિ લોક વિષે આસક્તિ અણું,

નિજ ભક્ત વિષે આસક્તિ છે એક, પ્રભુ પાવન કીધા પતિત અનેક,
જે કરે પોતાના ગુણનું ગાન, તેના હૃદય કમલ રહેવાનું સ્થાન.
નિજ યશસ્વી અમૃત લહરી; તેથી ભીંજવી સર્વ રસ વાસના હરિ,
પ્રભુ પોતે સર્વ થકી છે પર, ન કરે નુકસાન કોઈ અવર,
લીલામય અમૃત તરંગ બહુ, ભીંજવ્યા છે ભક્તશરીર સહુ,
રુચિ આવે ગિરિગોવર્દન વાસ, તે લીલામાં છે અતિશય ઉલ્લાસ,
કરે યજ્ઞ ભોગ ને યજ્ઞ કર્મ, આપે અથ કામ ને ભોક્ષ ધર્મ,
પ્રભુ સત્ય વચન છે ત્રિગુણાતીત, નીતિ ચતુરાઈ છે અતિ અગણિત
કરવા પોતાની કીર્તિ પ્રકાશ, કયું વ્યાસસૂત્રનું નૂતન ભાષ્ય,
અતિનુચ્છ નૃલ જે માયાવાદ, કરી ભસ્માગ્નિ સ્થાપ્યો પ્રભુવાદ,
અપ્રાકૃત ભૂખજીની અતિકાંતિ, હસતાં મુખ શેલે છે બહુ ભાંતિ,
પ્રભુ તિન લોકના ભૂષણ સાર, પ્રગટયા ધરણીનું ભાગ્ય અપાર,
પ્રભુ મુંઢરતા છે અતિ અનૃપ કેમ વર્ણન કરી શકું એ સ્વરૂપ,
એ માગે છે પોતાના જન, ચરણાવિંદની રજ જે ધન,
એ કહ્યાં એકસોને આઠે નામ, શ્રીવલ્લભ આનંદનું છે ધામ,

વલણ

જે કોઈ શ્રદ્ધા કરી નિત્ય ગાયેરે, તેનું મન પહેલું સ્થિર થાયેરે,
અધરામૃતનો સિદ્ધિ પામેરે, તેમાં સશયનું નહીં નામેરે
એ પામ્યા વિના ભોક્ષ છે હીનરે. તેના કૃપામાં સુક્તિ છે લીનરે,
તેથી સર્વોત્તમ જપ કરવોરે, શ્રી કૃષ્ણરસે મન ભરવોરે,
શ્રી વિકુલ ઉચ્ચરિત એ નામરે, જે ગાયે પૂરે તેનાં કામરે,
તેનો જન્મ સફલ કરી લેખેરે, જેનાં વૃજભૂષણ સુખ દેખેરે,

ઇતિ શ્રીસર્વોત્તમજીનું ધોળ સમાપ્ત.

શ્રી નવરત્નનું ઘોઠ.

શ્રીમદ્વલ્લભ શ્રીમહાપ્રભુજીને નમુજી શ્રી વિકૃલેશ પ્રભુ લાગુ પાય;
 શ્રીબાલકૃષ્ણજીને પ્રભુમુજી; શ્રીત્રજશ્વણજી પરમકૃપાળ. શ્રીમદ્.૧
 શ્રીવલ્લભદેવ મહાકરૂણા કરીજી, જેથી જીવનનું કારજ થાય.
 સર્વે વેષ્ણુવની કૃતિ એહછેજી, સઘળી ચિંતા નિવૃત્ત થાય. શ્રી. ૨
 દઢ આશ્રય શ્રીમહાપ્રભુજીનો રાખીએજી, ચિંતા નવ ધરીએ લગાર;
 સર્વે આત્મા શ્રીજીને સમર્પીએજી, એ છે ભક્ત તણા આધાર. શ્રી. ૩
 પુષ્ટિમાર્ગમાં શ્રીજી રહે સદાજી, જીવ કીધા છે અંગીકાર;
 લૌકિકની ગતિ ન આપે કદાજી, પ્રભુ નથી જોતા અધિકાર. શ્રી. ૪
 નામનિવેદન કીધા થકીજી, પ્રભુ રાખે પોતાની પાસ;
 વશ ન પા.ય એ પ્રભુ કો થકીજી, વશ થઈ રહ્યા વલ્લભી પાસ, શ્રી.૫
 નિવેદનમંત્રનું સ્મરણ નિત્ય કરવુંજી, સર્વદા ભગવદી સાથ;
 અવેષ્ણુવની મંગે ન ફરવુંજી. કૃપા થાય તાદૃશીય હાથ શ્રી. ૬
 ફલનીચિંતા નવ રાખીએજી. પ્રભુ સર્વેશ્વર કહેવાય;
 સર્વના આત્મા શ્રીજીસાક્ષી છેજી, દૂર ભક્તથી કેમ રહેવાય ? શ્રી. ૭
 પ્રભુને ગમે તે ખરું એમ જાણવુંજી, હરિનું ખીરદ છે દીનદયાલ;
 સ્ત્રીપુત્રાદિક પુષ્ટિમાં આણવાજી, યોગ્યતા ના વિચારે દયાળ. શ્રી. ૭
 નિવેદન કરવું સર્વે સંગાથશુંજી, અન્યવિનિયોગની ચિંતા ન આણ;
 અજ્ઞાની હોય હોય કિંવા જ્ઞાનશુંજી; સમજું છું અધિક એવું ન જાણુ શ્રી.૯
 જેણે આત્મનિવેદન કીધું છેજી, તેના ઉદ્ધારમાં સદેહ ન આણ;
 પ્રાણસંગાથે શ્રીમહાપ્રભુજીને દીધું છેજી, તેથી સંશય મનમાં ન આણ.
 સમર્પણમંત્ર મહાસમથ છેજી; ના જાણુશો એછી વાત;
 એ કોઈ અંશ કલા નથી પૂર્ણ છેજી, શ્રીજી શ્રીપુરૂષોત્તમ સાક્ષાત ૧૧

પ્રભુ પોતે સર્વથી પર છેજી, વળી મહાસમર્થ છે એ નાથ;
 ભક્તના દુઃખ હરતા સુખકારી છેજી, ચિંતા નવ કીજીએ માથે નાથ.
 લૌકિક વૈદિક જે કર્મ છેજી, તે હરિ સિદ્ધ થવા દે નહિ;
 તો એ સેવા સમર્પણ ધર્મ છેજી, તેથી મન દૂર કીજે નહિ શ્રી. ૧૩
 પુષ્ટિમાર્ગમાં શ્રીજી રહે સદાજી, વલી જીવનું કીધું શું હોય.
 પ્રભુ કરે તે સુખ માની રહીએજી, સાક્ષી થઈ રહે સુખ હોય શ્રી. ૧૪
 દીનતાભાવ મનમાં રાખીએજી. બીજા સાધનનું નથી કામ.
 સર્વદા સેવા કરી શ્રીજી સાધવાજી, ગુરૂની આજ્ઞા થકી એકામ. શ્રી ૧૫
 ગુરૂની આજ્ઞા ઉદ્ધવધન નવ કીજીએજી, શ્રીજીની ઈચ્છા એ થાય તે થાય
 આપણું મન ગુરૂને દીજીએજી, પ્રભુથી અધિક રાખીએ ભાવ. ૧૬
 સેવા કરો નિત્ય ચિત્ત પ્રીતશુંજી, તો સુખી થાશે આ જીગમાંહે;
 'પરીક્ષા અર્થે' શ્રીજી કદા નવ સુણેજી; ન ઉદ્વેગ ધરો મન માંહે. ૧૭
 તોયે ધીરજ રાખી સેવા કરવીજી, પ્રભુ સુખકર્તા છે સત્ય;
 એમની લીલા જોઈ ચિંતા દૂર કરવીજી, વૈષ્ણવને એરે જીગત્ય. ૧૮
 એકાદશ ઈન્દ્રિય પ્રભુને સન્મુખજી, સેવામાં દિવસ ને રાત,
 એકે ઈન્દ્રિય વિમુખ નવ કીજીએજી, સર્વોત્તમા ભક્તિ કરો અહોરાત,
 શ્રીકૃષ્ણ: શરણું મમ સદા જપોજી, ન વિસારશો પળ એક માત્ર;
 એ જીગતેથી ચિંતા દૂર કરોજી, થાશે શ્રીજીનાકૃપાપાત્ર. શ્રી. ૨૦
 શ્રીમહાપ્રભુજી કહે અમારી એ મતિજી, વળી એજ છે નિર્ધાર;
 સર્વ વૈષ્ણવ રાખજો ચિત્ત ધરીજી, શીવલલજી પ્રાણધાર. શ્રી. ૨૧
 એ અમૂલ્ય રત્ન જે કોઈ ચિત્ત ધરેજી, તેને પુષ્ટિભક્તિ દૃઢજી હોય;
 જે આ ધોળ ગાયે ચિત્ત ધરેજી, તેને પરમ આનંદ સુખ હોય. ૨૨
 ઇતિ શ્રી નવરતનું ધોળ સમાપ્ત.

શ્રીપુરુષોત્તમસહસ્રનામ.

(સદિક ગુજરાતિ ભાષામાં ભાષાન્તર કરેલું)

આ ગ્રન્થમાં શ્રી પુરુષોત્તમનાં હજાર નામ શ્રીમદ્ ભાગવતમાંથી તત્વ રૂપે દેહન કરી શ્રીમદ્ભક્તમાયાર્થજીએ પ્રકટ કરેલાં છે કે જેના પાઠ કરવાથી શ્રીમદ્ ભાગવતનો પાઠ કરવા જેટલું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે. આ ગ્રન્થ ઉપર પંચમ ગૃહના નિલકાયત શ્રી રઘુનાથજીમહારાજે “ નામચન્દ્રિકા ” મામળી સંસ્કૃતમાં વિસ્તૃત ટીકા લખી છે તે ટીકાનું મુળ શ્લોક સાથે ભાષાન્તર (કે જે અત્યાર સધી પ્રકટ થયું નથી) આપવામાં આવ્યું છે. તેમજ શ્રુતિ, સ્મૃતિ, પુરાણ, સહિતા, ગીતા આદી ગ્રન્થોનાં પ્રમાણોથી તે નામોનું સમર્થ રીતે પ્રતીપાદન કરવામાં આવ્યું છે. તેથી દરેક વેંણુવે તે નિત્યનિયમ પૂર્વક પાઠ કરવા ખાસ ઉપદેશી છે. શ્રી મહાપ્રભુજી તથા ટીકાદાર શ્રી રઘુનાથજી મહાનજના કૃતમ કાટા સાથે છતાં કીં. રૂ. ૧-૪-૦ રૂપીઓ સવા રાખી છે.

શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા.

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા એ શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને વેદ અને ઉપનિષદોમાંથી દોહન કરી કાંદેશો ભકતી રસામૃત કલશ, સર્વ વદાનુયાયી આચાર્યોને પ્રમાણુ અને વેદ વીરોધીઓના પણ તત્વ વિચારને સંમત, નિરંતર પઠનીય છે. જાણી હજારો પંડિતોએ આ ગીતા ઉપર અનેક વિધિ બાંધ્યાં કર્યાં છતાં પણ તત્વ વિચારનો પાર પમાયો નથી એવો મહા સમર્થ આ ગ્રન્થ છે. તેના ઉપર પૂર્વે થઇ ગયેલા શ્રીગોસ્વામી બાળકોએ “ તત્ત્વદીપિકા ” અને “ અમૃતતરંગિણી ” એમ બે ટીકાઓ સંસ્કૃતમાં કરેલી છે તેથી ઉક્ત ટીકાઓના આશય સાથે લંબાણુ વિવેચન પૂર્વક આ ગીતામૃત તત્વોનું ભાષાન્તર સુપ્રસીદ્ધ લેખક રા. રા. નાનુલાલ નારણદાસ ગાંધી એમ. એ. એલ. એલ. બી. ની કસાયલી કલમથી લખેલું છે. કીં રૂ. ૧-૮-૦ દોઢ રૂપીઓ.

લલ્લુભાઈ છગનલાલ દેસાઈ. ચંંગપોળ, ખતરીપોળ-અમદાવાદ.

શ્રીયમુનાસ્તોત્ર રત્નાકર

યાને

શ્રી યમુનાજીના નામ સ્મરણનું સંપૂર્ણ સાહિત્ય.

આ ગ્રન્થમાં શ્રીયમુનાદેવ, શ્રીયમુનાદાદી, શ્રીયમુનાચતુષ્પદી, શ્રી હરિરાયજીકૃત યમુનાવિગ્નિ, વગેરે ગ્રન્થોની વિસ્તૃત ટીકા, તથા શ્રી યમુનાજીનાં ૪૦ પદ, પરચુરણ (અપ્રકટિત) પદ, વધાઈ, ઘોળ, આરતિ વગેરે આપવામાં આવ્યું છે. ઉપરાંત શ્રી યમુનાજી તથા શ્રીમદ્દક્ષિણાચાર્યજીના એમ બે સુંદર ફોટા પણ આપ્યા છે. આ ગ્રન્થ તદ્દન નવોજ, અને પ્રાચીન ઘણા ગ્રન્થોમાંથી શોધ કરી તૈયાર કર્યો છે. તેથી દરેક વૈષ્ણવે અવશ્ય મંગાવી વાંચવા આશ્રયપૂર્વક વિનંતી છે, આટલું છતાં તેની કીંમત માત્ર ૦-૮-૦ આઠ આના રાખી છે.

શ્રી સ્વરૂપદર્શન.

આ પુસ્તક શ્રીનાથજી, આદિ સાત સ્વરૂપ, શ્રીમહાપ્રભુજી, શ્રીગુણા-મજી, સાત લાલજી, આદી ઘણા પ્રાચીન અને હાલ જૂતળ ઉપર બિરાજતા ઘણા શ્રી ગોસ્વામી આળોકના ઉત્તમોત્તમ, સુંદર, દેદીગયમન ચિત્રો મળી લગભગ ૧૦૮ સ્વરૂપના ચિત્રોનું એક સુંદર પુસ્તક જ્ઞાને આગમ્ય સારા ઉચી જાતના આર્ટપેપર ઉપર છપાવી મહાન ખર્ચે, અને અત્યંત પરિશ્રમે તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. આ પુસ્તકની પ્રથમાવૃત્તિ થયા પછી શ્રીમદ્ગો-સ્વામી શ્રીગિરિધરલાલજી મહારાજ શેરમઢવાળાની આજ્ઞાનુસાર તે તેમણે કરેલી સૂચના મુજબ ખૂટતાં ચિત્રો મહાન ખર્ચે તૈયાર કરાવી પોતે ખતા-વેલા અનુક્રમ પ્રમાણે ચિત્રો ગોઠવી તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. જેથી દરેક વૈષ્ણવોએ આ પુસ્તક મંગાવી તેમાં આપેલા ચિત્રજીનાં દર્શનનો લાભ લેવા ચુકવું નહી. આ પુસ્તક સારી રીતે સાચવી શકાય માટે તેને સુંદર દેદી-ખમાન સુશોભીત છીંટનું પાકું પુઠું કરવામાં આવ્યું છે. છતાં એવજાવર માત્ર નહીં જેવીજ ફક્ત રૂ. ૩-૦-૦ ત્રણ રૂપીઆ રાખવામાં આવી છે.

શ્રીકૃષ્ણસ્તોત્રરત્નાકર.

આ ગ્રન્થમાં શ્રીમહાપ્રભુજી, શ્રીગુસાંધજી, શ્રીગિરિધરજી, મહાનુભાવી શ્રીહરિરાયજીમહારાજે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન (શ્રીહાકારજી) નું વિગ્રમહારા કરેલા સ્તોત્રનું મૂળ શ્લોક સાથે અક્ષરશઃ ભાષાંતર (કે જે અત્યાર સુધીમાં કોઈ પણ ઠેકાણે પ્રકટ થયું નથી) આપવામાં આવ્યું છે. જેઓએ

“ બ્રહ્મસ્તોત્રમરિત્સાગર ” નામનો ૨૩૭ ગ્રન્થનો પાઠ કરવાનો ગુરુકા વાંચ્યો હશે તેઓને તો આ ગ્રન્થ ક્ષેવા માટે ખાસ બલામણુ કરીએ છીએ

આ ગ્રન્થમાં નીચે મુજબ સ્તોત્ર ગ્રન્થોની ટીકા આપી છે. ૧ શ્રી-મદ્વલ્લભાચાર્યજી કૃત ગ્રન્થો. ૧ શ્રીકૃષ્ણાષ્ટક, ૨ શ્રીનન્દકુમારાષ્ટક, ૩ શ્રીગોપોજનવલ્લભાષ્ટક, ૪ શ્રીગિરિરાજધાર્યષ્ટક, ૫ શ્રીમધુરાષ્ટક, ૬ શ્રીકૃષ્ણપ્રેમામૃત, ૨ શ્રીમદ્વિઠ્ઠલેશ્વર (શ્રીગુસાંધજીકૃત) ગ્રન્થો. ૭ શ્રીભુજંગપ્રયાતાષ્ટક, ૮ શ્રીગોકુલાષ્ટક, ૯ શ્રીપર્યક, (પાલના) વિજ્ઞાપિ ૧૦ શ્રીદ્વિતિયપર્યક વિજ્ઞાપિ, ૩ શ્રીરઘુનાથપ્રમુકૃતગ્રન્થો ૧૧ શ્રીગિરિધાર્યષ્ટકમ્ ૧૨ શ્રીકૃષ્ણશરણાષ્ટકમ્, ૧૩ ગોપાલસ્તવઃ ૧૪ શ્રીકૃષ્ણચન્દ્રાષ્ટક, ૧૫ શ્રીગોકુલેશાષ્ટક, ૧૬ શ્રીરાધાકૃષ્ણાષ્ટક, ૪ શ્રીહરિરાયપ્રમુકૃતગ્રન્થો ૧૭ શ્રીજન્મવૈફલ્યનિરુપણાષ્ટક, ૧૮ શ્રીકૃષ્ણશબ્દાર્થનિરુપણસ્યદિગ્દર્શન, ૧૯ શ્રીનવનીતપ્રિયાષ્ટક, ૨૦ શ્રીભુજંગપ્રયાતાષ્ટક, ૨૧ શ્રીકૃષ્ણશરણાષ્ટક. ૨૨ શ્રીદૈન્યાષ્ટક. ૨૩ શ્રીપંચાક્ષર મંત્રગર્ભસ્તોત્ર. ૨૪ શ્રી સ્વપ્રમુવિજ્ઞાપિઃ ૨૫ શ્રીગર્વાપહારાષ્ટક. ઉપર પ્રમાણે ગ્રન્થોના ભાષાન્તર સાથેના આ ગ્રન્થ દરેક વૈષ્ણવે ખાસ કરીને વાંચવા જેવો છે. તેથી તેમની ધાર્મિક વૃત્તિ દૃઢ થશે. ઉંચા ઝ્ઞેન ચીકણા કાગળ, છીટવું મળ્યુત પાકું પુઠું. છતાં કિં. ૦-૧૨-૦ લલ્લુભાઈ છગનલાલ દેસાઈ ચંગપોળ, ખતરીપોળ—અમદાવાદ.

કીર્તનસંગ્રહ ભાગ ૧ લો.

(વર્ષોત્સવકે પદ.)

આ ગ્રંથમાં શ્રીહાકોરજી સન્મુખ કીર્તન કરવાનાં આરમાસિક ઉત્સવનાં
અસંખ્ય કીર્તનોના સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. પ્રથમ આ ગ્રંથ મુંબઈના
“ વૈષ્ણવ હાકોરદાસે ” છપાવ્યો હતો, છેલ્લાં પાંચ વરસથી તે વૈષ્ણવોને
અપ્રાપ્ય થઈ પડેલો હોવાથી, વૈષ્ણવોની સતત માગણી થવા લાગી અને
કેટલાક માગ મિત્રો એ ફરી છપાવવાની મને ભલામણ કરી તેથી અમેએ
આ કામ ખાસ એક વૈષ્ણવ કીર્તનીઆજીને સોંપ્યું. તેમણે મુંબાઈ,
ઉમરગામ, સુરત, ભરૂચ, વડોદરા, નડિઆદ, અમદાવાદ, મહુધા,
ખેડા આદિ સ્થળોએ જઈ, અનુભવી વૈષ્ણવોને મળી, તેમની તેમની સૂચના
મુજબ સુધારો વધારો કર્યો છે. પુસ્તકનું કદ પ્રથમના જેવુંજ રાચલ ૪ પેજ
સાઈઝ (ગુજરાતી પેપર જેવી મોટી સાઈઝ) અને પ્રણા મોટા અક્ષરથી

(અક્ષર આ લાઈન જેવાજ મોટા)

છપાવ્યું છે. આવાં પુસ્તકો વારંવાર છપાતાં નથી, પછીથી આવો
લાભ નહિ મળે વહેલો તે પહેલો માટે આજેજ મંગાવી લ્યો. માત્ર
થોડીજ નકલો શીલીકમાં છે. સારા ઉંચી ગતના જડા, ચીકણા
કાગળ, મજબૂત કંતાનનું પાકું પુઢું, લગભગ ૬૫૦ પાનાં, ઉપરાંત શ્રીના-
થજી, શ્રીમહાપ્રભુજી, શ્રીયમુનાજી, શ્રીગુસાંછજી, રાજનગર (અમ-
દાવાદ) વાળા શ્રીવ્રજરાયજી, શ્રીમધુસુદનલાલજી, શ્રીરણછોડલા-
લજી મહારાજના ઉત્તમ ફોટા સાથે ન્યોછાવર માત્ર રૂ. ૧૦-૦-૦
દસ રૂપિયા રાખવામાં આવ્યું છે (પુસ્તક જોતાં અને કામના
પ્રમાણમાં તો એછીજ કીમત છે એમ દરેક વૈષ્ણવ કહેશેજ)

શ્રીગોકુલનાથજીકે વચનામૃત પ્રજાકે આસસું દખનો તીજ તેરસ આર પાંચમ
પુનમ એક ચૌદસ અભાવસ તજની યા વચનામૃતયે વિધાસ રાખિકે
પ્રયાણ કરે તેા મનોર્થ સિદ્ધ હોય.

શા. મા. શા. ચે. નં. ને	અ. શ્રા. ભા. આ. કા. મા.	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧
૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨
૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩

વિવિધ ધોળ તથા પદ સંગ્રહ ભાગ ૨ નો.

નિમ્નની શીઘ્રકારણી સેવા કરવાનો પ્રકાર, બહાર આશિર્વાદીશવર્તન સિત્તનો કયોરે ધણાં પ્રાચીન ને અપ્રકટિત ધોળ પદનો મહાન સંગ્રહ હવે પ્રકરણોમાં આપ્યો છે. તથા શ્રીમદ્દાપબુલ, શ્રીગુરુસંપ્રદાન, સેન શીઘ્રકારણી, સ્વરૂપ દાસ કથા ને કાને માથે બિરાજે છે. તેની સંપૂર્ણ માહિતી આપી છે. ઉપરાંત “ શ્રીમદ્દક્ષિણાચાર્યલ ” તથા “ શ્રીમદ્દુલ્લાલ ” ના એક ને સુદર દેખા પથ આપ્યા છે. મુશોબીત છીંદુ પાડ પુરૂ જવા હોમત માન ૧-૦-૦ એક રૂપાંગો.

(શ્રીમદ્દુલ્લાલના ચતુર્થલાલ-માળા પ્રસંગવાળા)

શ્રીગોકુલેશ્વરનાં ધોળ તથા પદ સંગ્રહ.

આ શ્રીગોકુલેશ્વરને જુદાજ ઉપર પધારી પોતાની ૭૦ વર્ષની હકાલે જહાંગીર પાદચાહ સામે ધર્મનું દંડ યુદ્ધ કરી, માલા, તિલક અને પર્વતી અગમનુકે દેશી સમસ્ત પુષ્ટિમાર્ગ ઉપર મહત્ત્વ ઉપકાર કર્યો છે તેમના નામની આગેજ કોઈ પણ પૈશ્વુવ અર્થાત્ હશે! અગેજ આ શ્રીગોકુલેશ્વરના પ્રાકટ્યની કથાઈ તથા ધોળપદ ૩૦૦ વર્ષના પ્રાચીન પુસ્તકોની સતત પ્રત્યે એકન કરી જુદાં જુદાં ૫ પ્રકરણોમાં મળી સગમમ ૭૦૦ ધોળપદનો મહાન સંગ્રહ મહાર પાડ્યો છે કે જે અમાર સુધીમાં કોઈ પણ દેશલે પ્રસિદ્ધ થયેલો નથી. આ ગ્રન્થમાં શ્રીગોકુલેશ્વર, શ્રીદેવલાલ, શ્રીમદ્દક્ષિણાચાર્યના ઉત્તમેત્તમ દેશા તેમજ તેમની વંશાવળી પણ આપી છે, જ્યાં હોમત માન ૧-૦-૦ એક રૂપાંગો રાખી છે.

શ્રીગોકુલેશ્વરના નિત્યનિયમના પાઠ તથા ધોળ.

(આવૃત્તિ ૫ થી.)

આ પુસ્તકમાં શ્રીગોકુલેશ્વર, મુળ પુરૂષ, શ્રીમદ્દુલ્લાલ, ૪૦ પદ, ધોળ, શ્રીગોકુલેશ્વર, શ્રીસર્વોત્તમ પાઠ તથા ધોળ, શ્રીગોકુલેશ્વર પદો આપ્યા છે. જ્યાં હોમત માન ૦-૪-૦ ચાર આપ્યા.

६४ वैष्णव-नी वाता.

ગાંધી સાહેબશ્રી, આજે સંજુ પંચાત્રી, ધીરજ વચ્ચેના સમયે
જિલ્લાપત્ર, ભગવદ્ મીતા વગેરે અંગ્રેજીમાંથી લેવા બેઠા હતા. આવી
કાંઈક વારીલા પાંચેના તેમજ તે વચ્ચેના ગાંધી સાહેબશ્રી સાથે
કરીના સાથે કરી છે. જેથી આજે સંજુના આવી પાંચેના સમયે
પણ કોઈને જોઈ શકાતું નથી તેવું છે. આ વાતો માટે આજેના
સમયના કોઈ તથા કોઈપણને મુસાફરી કરી કોઈક પ્રાણીને
લોખંડ કરી વાળ્યું કરી છે.

[illegible]

(श्री गोकुलनाथल्ल कृत २४ लक्ष्मण
(आश्रित ३ ल.)

[illegible]

